Нова українська школа

Людмила Кондратова

МИСТЕЦТВО

1 клас

Людмила Кондратова

МИСТЕЦТВО

Підручник інтегрованого курсу для 1 класу закладів загальної середньої освіти

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА — БОГДАН
2023

Юні друзі!

Ви любите мандрувати? Впевнена, що так! Тож запрошую вас у захопливу подорож Країною мистецтв.

Гортаючи сторінки цього підручника, ви дізнаєтесь про звуки і ноти, лінії і фарби, відкриєте деякі таємниці майстерності талановитих митців, навчитеся по-новому бачити і відчувати красу навколо. А найголовніше — ви відчуєте радість творчості!

Серед вас, безперечно, є майбутні художники, співаки, актори, скульптори, композитори, архітектори. І уроки мистецтва допоможуть вам розвинути свої таланти. Потрібно лише повірити у свої сили, сумлінно працювати і продовжувати мріяти про великі звершення!

Наснаги вам та успіхів!

Авторка

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

— виконай завдання

— переглянь відео, послухай музику

— заспівай пісню

— зверни увагу, запам’ятай

— хвилинка творчості

— ігровий майданчик

Тема 1 МИСТЕЦЬКА АБЕТКА

Тема 2 СВІТ МИСТЕЦТВА НАВКОЛО НАС

Слухати музику треба вміти

Зосередься, сядь спокійно,
нехай навколо тиша запанує —
і залунає мелодійно
та музика, що світ чарує.
Заплющуй очі, спробуй уявити,
що композитор нам хотів сказати...
Мистецтво неможливо не любити!
Зумій красу його пізнати.

Вчись співати правильно

Хочеш пісню заспівати —
тобі правила слід знати:
встань чи сядь собі рівненько,
бери дихання спокійно,
без напруження, легенько
вчись співати професійно!

Твоє робоче місце

Для тебе є підказка в нас цікава —
її до уваги, будь ласка, візьми:
клади на парті інструменти справа,
а зліва від себе папір розмісти.
Будь обережним з клеєм, друже,
як слід ти ножиці завжди тримай.
І до порядку ти не ставсь байдуже:
закінчиш роботу — хутчіш прибирай!

МИСТЕЦЬКА АБЕТКА

Урок № 1. ТИ І МИСТЕЦТВО

Нас оточують різноманітні звуки. Прислухайся... Стільки музики звучить навколо!

Де можна почути музику?

Чи вмієш ти слухати музику? Пригадай правила.

М. Скорик. Мелодія (у виконанні оркестру).

Які почуття у тебе викликала ця мелодія? Як гадаєш, чому людям так подобається слухати музику?

Дотримуйся правил співу (дивись с. 5).

Поспівка «Прийшла осінь».

При - йшла о - сінь знов до нас,

за - ве - ла ді - тей у клас.

Пісня — покладений на музику словесний твір, призначений для співу.

Н. Май. «Перший раз у перший клас».

Про кого розповідається в пісні? Опиши цих школярів/школярок.

Музику
- створює → композитор
- виконує → виконавець
- слухає → слухач

Уяви себе в осінньому лісі. Спробуй передати голосом, як співає зозуля, як шумить вітер, як дзюрчить джерело, як ляпотить дощик тощо.

Про що ти дізнався/дізналася на уроці? Склади розповідь «Чому я люблю музику».

Урок № 2. ТИ І МИСТЕЦТВО

Виглянь у вікно. Світ навколо нас — прекрасний. Митці використовують фарби, олівці, крейду, глину, дерево, камінь, метал тощо, щоб зобразити красу природи.

Де можна побачити малюнки?

Дитячий малюнок
(А. Левчук)

Г. Назаренко.
«Різдво» (тарілка)

Розглянь зображення матеріалів й інструментів, які знадобляться тобі на уроках мистецтва.

Прості олівці

Кольорові олівці

Фломастери

Кольоровий папір

Картон

Пластилін

Фарби

Ножиці

Клей

Пензлі

Щоб майстерно працювати — треба правила всі знати (дивись с. 5).

А що любиш малювати ти? Розкажи, що часто малюєш.

Пригадай свою прогулянку в лісі чи парку восени. Спробуй намалювати осінню природу.

Урок № 3. СВІТ МИСТЕЦТВА НАВКРУГИ

Пташка співає, хлюпоче ріка,
вітер шумить — листя гойда.
Чуєш, як вміє природа співати?
Треба мистецтво таке шанувати!

М. Мигаль

Як іще звучить довкілля?

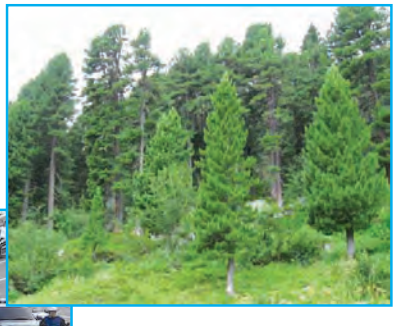

Звуки поділяються на **музичні** (виникають під час співу, гри на музичних інструментах) та **шумові** (шум вітру, плескіт води тощо).

В. Косенко. «Пасторальна».

Про що розповіла тобі музика? Які звуки лунали: музичні чи шумові?

Назви кольори, якими можна намалювати ілюстрацію до цієї музики.

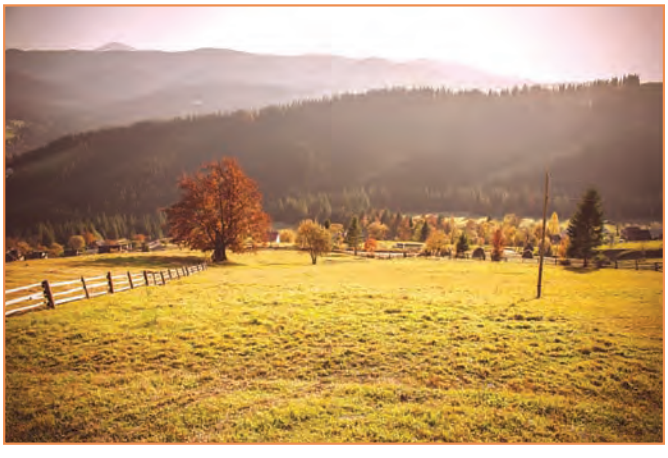

О. Максимлюк. «Карпатський краєвид»

Усі музичні звуки записують **нотами**.
Під час гри на ударних музичних інструментах виникають шумові звуки.

Озвуч малюнки. Які звуки були музичними, а які — шумовими?

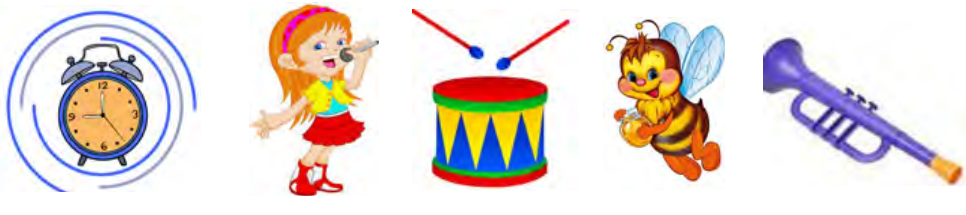

Попрацюйте в групах. Створіть музичний супровід до пісні Н. Май «Перший раз у перший клас» на ударних інструментах.

Маракаси

Бубон

На які види поділяються усі звуки?

Урок № 4. СВІТ МИСТЕЦТВА НАВКРУГИ

Хто такі митці?

Живопис

Художник малює живописні картини різними фарбами на папері, полотні, дереві тощо.

Графіка

Графічні малюнки (переважно вони одноколірні) виконують олівцями, фломастерами, крейдою.

Скульптура

Чи знаєш ти, що таке скульптура?

За допомогою спеціальних інструментів скульптор створює скульптури з дерева, каменю, металу чи глини.

Декоративне мистецтво

Народні майстри виготовляють і прикрашають орнаментами предмети, що нас оточують. Так виникають твори декоративного мистецтва.

А ти любиш малювати, ліпити? Чому?

Намалюй глечик. Прикрась його візерунком.

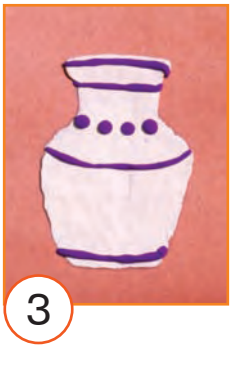

Урок № 5. ВІКОНЦЕ У МИСТЕЦТВО

Що допомагає запам’ятати музику? Це **мелодія** — основа музики, в якій є задум композитора.

Які бувають мелодії?

Розглянь лінії (пряму, пунктирну, ламану, хвилясту). Які мелодії вони нагадують?

В. Косенко. «Дощик».

Прочитай слова. Назви ті з них, якими можна описати прослухану мелодію.

плавна

кружляюча

переривчаста

стрибкоподібна

Поспівка «Кап-кап».

Кап- кап- кап до- щик.
За- спі- вай, до- щик.

Н. Май. «Кап-кап-кап».

Спробуй заспівати пісню, одночасно плескаючи в долоні.

Назви кольори, якими можна намалювати веселий дощик.

Мелодія може рухатися вгору і вниз або ж залишатися на одній висоті.

Гра «Сонечко і дощик».

Світить сонце угорі —
щебечуть пташата.
Весело всій дітворі:
хлопцям і дівчатам.
Сонце хмара затулила:
час усім ховатись.

Ось уже почалась злива:
годі діткам гратись!
Та як знову вийде сонце —
маєм привід ми радіти.
Стука райдуга в віконце:
«Гайда танцювати, діти!»

М. Мигаль

Який настрій мають твої улюблені мелодії?

Урок № 6. ВІКОНЦЕ У МИСТЕЦТВО

Відгадай загадку.

Він і пише, і малює,
тож усі його шанують!
Хто ж цей вправний молодець?
Це, звичайно,... (олівець).

Олівцем можна намалювати різні лінії, як голосом чи музичним інструментом виконати різні мелодії.

горизонтальні

вертикальні

скісні

пунктирна

ламана

хвиляста

Зобрази рухами рук різні види ліній.

Різними інструментами зображують лінії різної товщини.

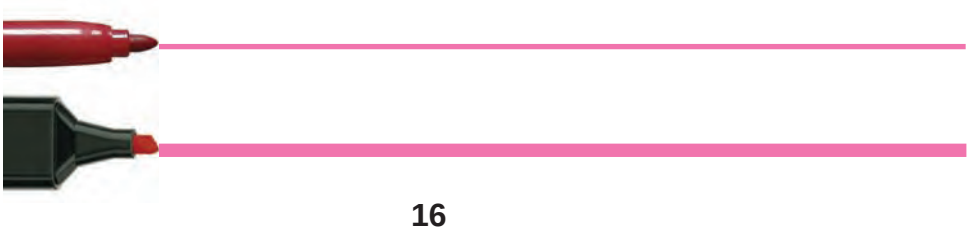

Які лінії використав художник у своєму малюнку?

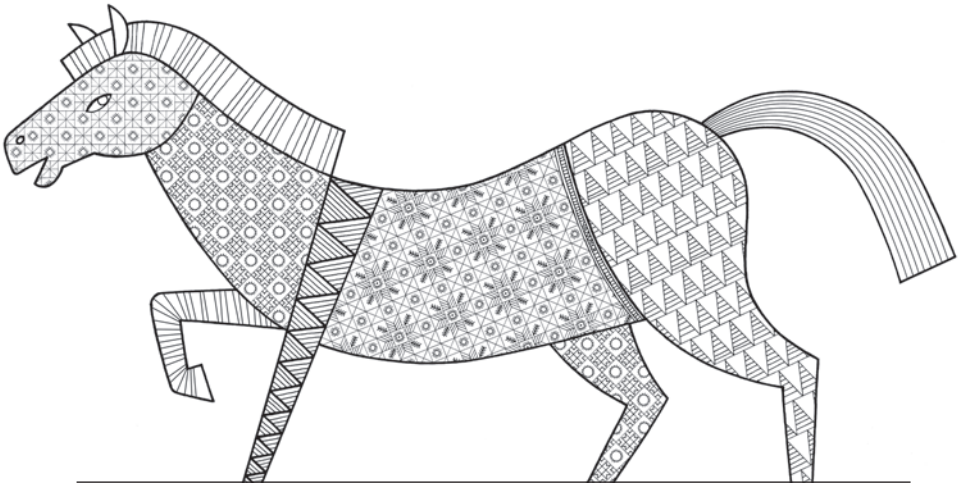

Р. Крамар. «Коник»

Спробуй зобразити сонце різними видами ліній: тонкими, товстими, короткими, довгими, прямими, хвилястими, суцільними та переривчастими.

Як ти думаєш, які лінії малювати найскладніше? Чому?

Урок № 7. РИТМ У ТВОРІ

Подумай, чи подібне звучання музики до цокання годинника.

Й. Штраус. Полька «Тік-так».

Музичні звуки бувають **довгими** і **короткими**.

Довгий звук позначають і називають складом **«та»**.

Короткі звуки позначають і називають складами **«ті-ті»**.

Проплескай в долоні ритм.

Та ті - ті Та ті - ті ті - ті ті - ті Та ті - ті

Со- неч-чко, со- неч-ко, за-сві-ти нам, со- неч-ко.

Треба глибоко вдихнути
й звук тривалий затягнути.
А як нотки дріботять —
звук короткий час співать.

У всіх мелодіях довгі та короткі звуки чергуються по-різному. Тому кожна мелодія має свій ритм.

Спробуй проплескати в долоні своє ім’я. Підбери мелодію і проспівай імена своїх рідних.

Н. Май. «Кап-кап-кап».

Уяви себе в студії звукозапису та проспівай пісню. Обери інструменти, якими відтвориш ритм пісні.

Що таке ритм?

Урок № 8. РИТМ У ТВОРІ

Розглянь картини. Чи можна сказати, що у цих зображеннях передано ритм? Чому ти так думаєш?

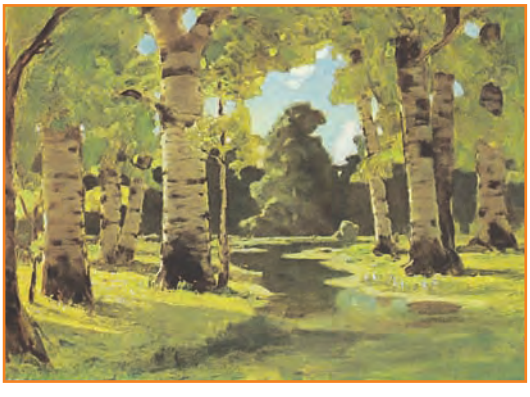

А. Куїнджі.
«Березовий гай»

М. Примаченко.
«Три буслики...»

Г. Назаренко.
«Індик» (фрагмент)

Дитячий малюнок
(А. Левчук)

Ритм у картині передається через чергування будь-яких елементів зображення. Створюється штрихами, лініями, крапками, мазками.

Спробуй із різних видів ліній створити малюнок, у якому проявляється ритм. Використай кольорові олівці.

Вигадай ритмічні рухи і виконай їх під звучання української народної пісні «Два півники».

Намалюй сліди, які залишають коза і козенятко. У кого з них кроки довші, а в кого — коротші? Спробуй проплескати ритм кроків кози та козеняти.

Як гадаєш, чим схожий ритм у музичних і живописних творах?

Урок № 9. КАЗКА В ЛІСІ

В осінньому лісі можна зустріти різних тварин. Їхні кроки, як і звуки музики, бувають довгими і короткими.

Час звучання музичних звуків називається тривалістю. Позначають тривалість нотами. Розрізняють: **цілу**, **половинну**, **четвертну**, **восьму ноти**.

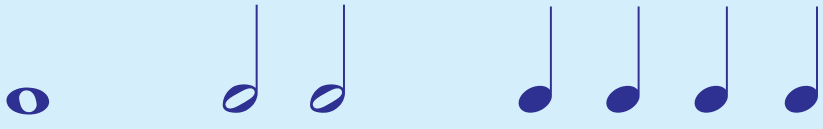

ціла нота половинні ноти четвертні ноти

восьмі ноти

В. Сокальський. «Пташка».

Як змінюється мелодія протягом звучання?

Прочитай слова. Назви ті з них, якими можна описати музику В. Сокальського.

сувора таємнича енергійна

ніжна весела

Розглянь малюнок. Подумай, якими тривалостями звуків можна охарактеризувати кроки зображених тварин. В якому темпі рухаються тваринки?

Поспівка «Пташечка».

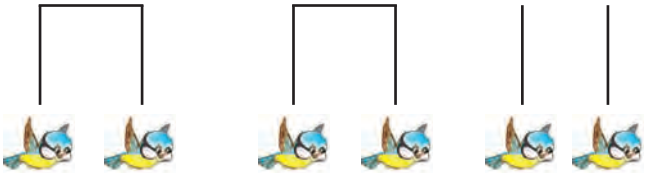

Тьох-тьох, тьох- тьох, тьох-тьох —
на- ша пта- шеч- ка.

Швидкість, з якою виконується музика, називається **темпом**.

Українська народна пісня «Ой єсть в лісі калина».

Який темп цієї пісні: швидкий, повільний чи помірний?

Урок № 10. КАЗКА В ЛІСІ

На лісовій галявинці сьогодні гамірно. Розглянь малюнок. Придумай історію про те, як зайчики знайшли м'яч, котрий забули в лісі діти.

Предмети відрізняються один від одного формою.

Форма — зовнішній вигляд, обриси предметів.

Який за формою м'яч? А грибочок? На що схожа ялинка?

За формою предмети можуть бути подібні до геометричних фігур.

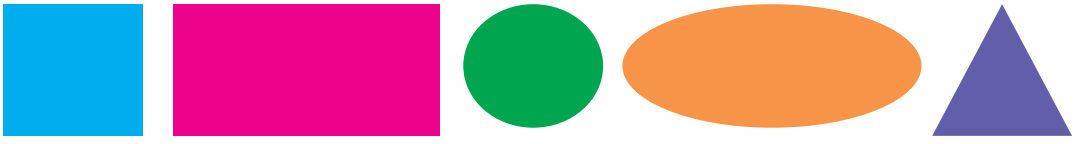

Квадрат Прямокутник Круг Овал Трикутник

Розглянь зображення. Які за формою листочки, гриби?

Е. Ґріґ. «Пташка».

Подумай, які геометричні фігури нагадує тіло пташки. Створи аплікацію «Пташка».

1

2

3

4

Урок № 11. У СВІТІ ЗВУКІВ І КОЛЬОРІВ

Голоси дітей і дорослих звучать по-різному.

Переглянь два уривки з виступів фіналістів вокальних конкурсів для дітей і дорослих.

Прислухайся, як звучать дитячі голоси. А що можна сказати про голоси дорослих?

Музичні інструменти також звучать по-різному.

В. Ребіков. «Ведмідь». Е. Ґріґ. «Пташка».

Як музика зображає ведмедика і пташку?

Звуки бувають **високими** та **низькими.** Всі звуки можна поділити на три уявні ділянки — **регістри**: високий, середній, низький.

Гра «Синички і сови».

Поділіться на дві команди і виконуйте все, що озвучує ведучий/ведуча.

Ведучий/Ведуча: Вранці на галявині веселяться синички. Грайливо перелітають з місця на місце, дзвінко виспівують (високі звуки). Настала ніч. Синички поснули. На полювання вилетіли сови. Зрідка вони глухо перегукуються (низькі звуки) про щось і намагаються розбудити синичок.

Українська народна пісня «Ой єсть в лісі калина».

Разом з лісовими звірятами виконай таночок під звучання цієї пісні.

Обери музичний інструмент і спробуй відтворити ритм народної мелодії.

Якими бувають звуки? А в якому регістрі ти співаєш?

Урок № 12. У СВІТІ ЗВУКІВ І КОЛЬОРІВ

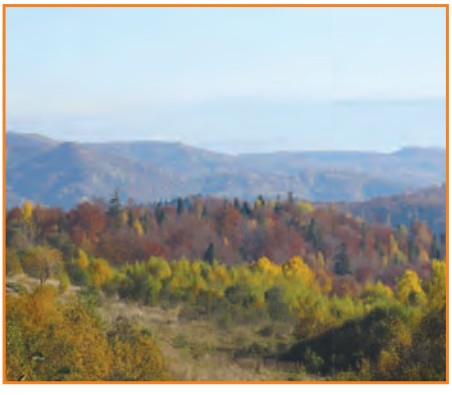

Ступає осінь по землі,
торкає листя на гіллі —
і враз воно стає багряним,
брунатним або золотавим.

М. Мигаль

О. Максимлюк.
«Осінні Карпати»

Які кольори можна побачити в природі восени?

Розглянь картину Й. Бокшая. Який настрій вона викликає у тебе? Як художник зобразив листя?

Й. Бокшай.
«Осінній парк»

Пляма, як і лінія, допомагає художнику передати форми предметів, рослин, істот тощо на картині.

Спробуй зобразити осінній ліс за допомогою плям — відбитків опалого листя. Для роботи тобі знадобляться: гуашеві фарби, пензлики, папір, листя, серветки.

Пофантазуй. Що можна використати, щоб за допомогою відбитків зобразити кущ калини?

Як ти думаєш, чи можна зобразити людину за допомогою плям?

Позмагайтесь у парах. Хто назве більше осінніх прикмет?

Урок № 13. В ГОСТЯХ У ОСЕНІ

Співає вітер-бандурист,
луна мелодія осіння,
з дерев спадає жовтий лист,
вкрива дерев коріння.
Пливуть лебідками хмарки,
небес палітра синя,
акордом хлюпають ставки,
літає павутиння.

В. Бондаренко

Тобі доводилось слухати «спів» вітру? Чи завжди він звучить однаково?

Звуки бувають **тихі** та **гучні**. У музиці їх позначають:

f – форте — голосно; ***p*** – піано — тихо.

А силу звучання називають **динамікою**.

Й.С. Бах. «Волинка».

Який настрій створює прослухана музика? Чи вдалося тобі розпізнати гучні й тихі, високі або низькі звуки?

Музичний інструмент волинка

Виконай поспівку тихо і голосно, показуючи рух мелодії рукою.

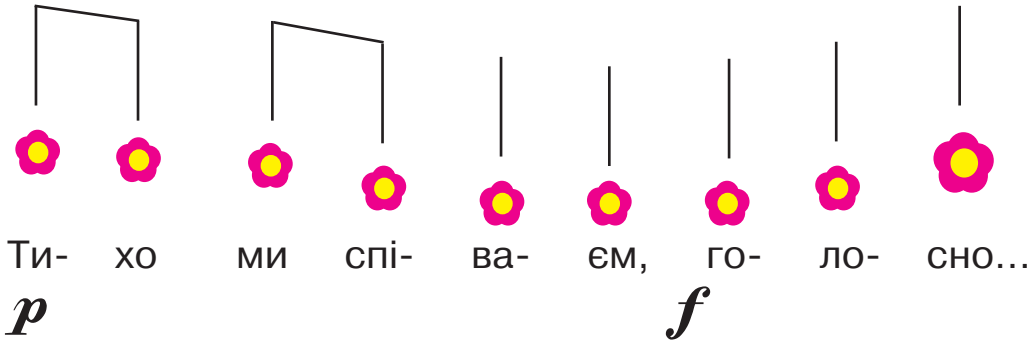

Разом з однокласниками перегляньте відеоролик «Осінь» (із авторського циклу юної композиторки Ілони Кульки «Пори року»).

Поділіться враженнями від перегляду. Розкажіть про динаміку музики.

Прочитай слова. Назви ті з них, якими можна описати композицію «Осінь».

ніжна енергійна весела

лірична сумна

Чи можна намалювати гостинну осінь в образі дівчини? Які кольори слід обрати?

М. Назарець. «Осінь».

Про яку осінь розповідає музика Михайла Назарця?

Урок № 14. В ГОСТЯХ У ОСЕНІ

Розглянь картини. Які кольори переважають на них?

Г.А. Брендекільде.
«Лісова дорога восени»

В. Непийпиво.
«Зимова хата»

І. Вельц.
«Українська ніч. Зима»

Ю. Томеско-Мазманян.
«Жовті хризантеми»

Чи віє від цих картин теплом або холодом? Чому?

Кольори поділяються на **теплі** та **холодні**.

Виготов кораблик — сувенір для гостинної Осені. Тобі знадобляться: шкаралупа волоського горіха, шматок пластиліну, опале листя, тоненька гілочка чи зубочистка.

Назви теплі та холодні кольори. Як гадаєш, чи може колір впливати на настрій людини?

Урок № 15. МИСТЕЦЬКА ПОДОРОЖ

Гайда, друзі, по вагонах! Вирушати уже час:
Осінь — подруга чарівна — кличе в гості усіх нас!
Ми Країною мистецтва помандруєм залюбки,
де живуть пісні й картини, ноти, кольори й казки.

М. Мигаль

Перша станція — «Теоретична»

Прочитай слова, які записала до свого зошита Осінь. Що вони означають?

шумові	тихі	високі	музичні
низькі	довгі	короткі	гучні

- Пригадай і розкажи, як треба правильно співати і слухати музику.
- Що таке тривалості звуків? Якими нотами вони позначаються?

Друга станція — «Пісенна»

Упізнай за ілюстраціями вивчені пісні. Заспівай одну з них (на вибір). Покажи рукою рух мелодії.

Третя станція — «Слухацька»

Прослухай і розпізнай уривки з музичних творів, що лунали на попередніх уроках.

- Який настрій викликають ці мелодії?
- Спробуй відтворити ритм однієї з них на музичних інструментах.

Четверта станція — «Ігрова»

Спробуй за допомогою танцювальних рухів показати різні характери мелодій: веселий, сумний, ліричний, енергійний.

Урок № 16. МИСТЕЦЬКА ПОДОРОЖ

Гайда, друзі, по вагонах! Вирушати уже час:
Осінь — подруга гостинна — кличе в подорож всіх нас!
Будем весело співати, малювати і ліпить —
дасть мистецтво нам пізнати творчості чарівна мить.

М. Мигаль

Перша станція — «Теоретична»

Розглянь малюнки. На які геометричні фігури схожі зображені предмети?

Друга станція — «Виставкова»

Влаштуй виставку своїх робіт. Пригадай, над чим працювати тобі сподобалось найбільше.

Третя станція — «Аналітична»

Розглянь і проаналізуй картини.

- Які кольори (теплі чи холодні) переважають у кожній роботі?
- Який настрій викликають у тебе ці картини?

А. Ерделі.
«Осінь»

М. Беркос.
«Льон цвіте»

К. Білокур.
«Півонії»

Четверта станція — «Творча»

Виготов закладку для твого підручника з мистецтва. Прикрась її геометричними фігурами, різними типами ліній.

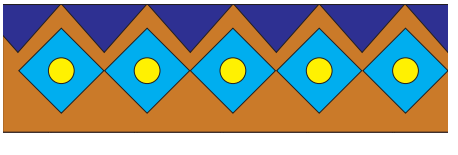

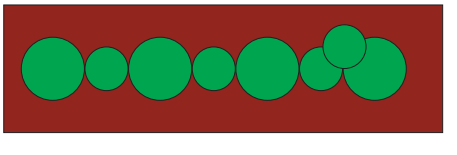

Урок № 17. СІМ НОТ — СІМ КОЛЬОРІВ

Веселе зайченя проведе тебе музичними сходами у чарівний замок королеви Музики. Кожну сходинку названо на честь однієї з дочок королеви. Спробуй проспівати ці імена.

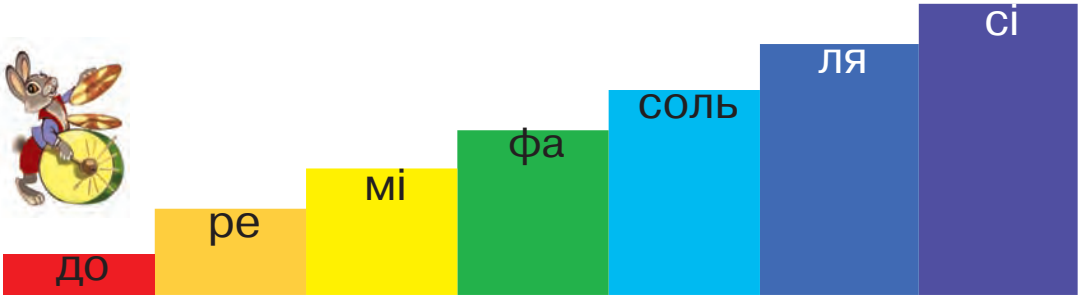

Ці сім сестричок — сім **нот**.

Що записують нотами?

Щоб всі ноти записати,
нотоносець треба мати.
Має він всього п’ять ліній —
на них нотки пишуть нині.

Н. Триліська

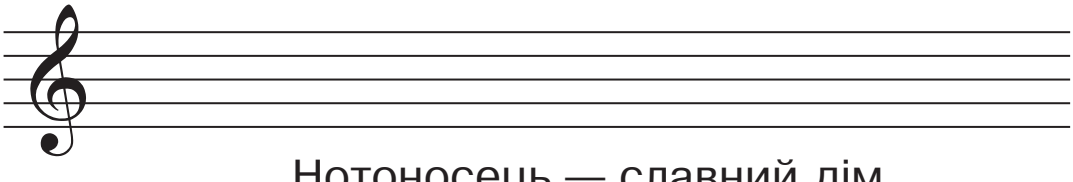

Нотоносець — славний дім,
щоби побувати в нім,
ключ дістати слід нам звично:
ключ скрипковий, ключ музичний.

М. Мигаль

На початку нотного стану записують **скрипковий ключ**. Починають його писати з другої лінійки нотоносця.

Ноти розміщуються на нотному стані так:

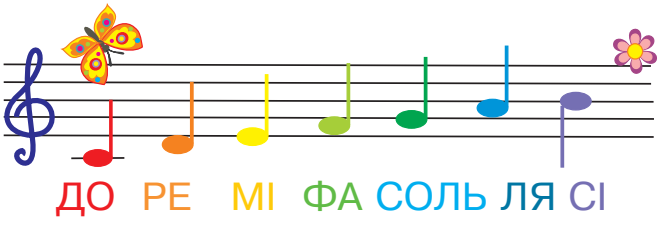

В. Косенко. «Скерцино» (металофон).

Спробуй зіграти на металофоні, відбиваючи кожну нотку тричі.

До- до- до, ре- ре- ре, мі- мі- мі...

А. Мігай. «Сім нот».

Який настрій створює ця пісня?

Прочитай. Знайди у словах назви нот.

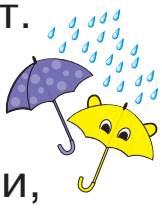

По дорозі їхали даремно,
дощ змішав нам фарби й кольори.
Парасольки від дощу нас захистили,
не злякались, сіли поряд й заспівали ми.

Як гадаєш, чому скрипковий ключ часто називають ключем «Соль»?

Урок № 18. СІМ НОТ — СІМ КОЛЬОРІВ

Відгадай загадку.

Ген у небі понад лісом
хтось барвистий шарф повісив.
Кольорів він має сім,
тож подобається всім!

М. Мигаль

А чи знаєш ти, що у веселці завжди однакова послідовність кольорів?

Є фрази, які допоможуть легко запам'ятати цю послідовність:

Чапля **О**сінь **Ж**де **З**авзято,
Буде **С**ани **Ф**арбувати.

Разом з однокласниками перегляньте відео за казкою Т. Гаркуші про народження веселки.

Хоч веселка має сім кольорів, та художники лише три з них називають **основними**. Це червоний, жовтий і синій. Основні кольори змішують, щоб отримати інші — **похідні**.

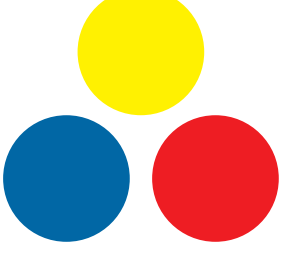

Основні кольори

Розглянь кольорові круги. Назви, які ти бачиш основні та похідні кольори. Які з них належать до теплих? А до холодних?

Пригадай, коли з'являється веселка. Спробуй намалювати її оригінальним способом.

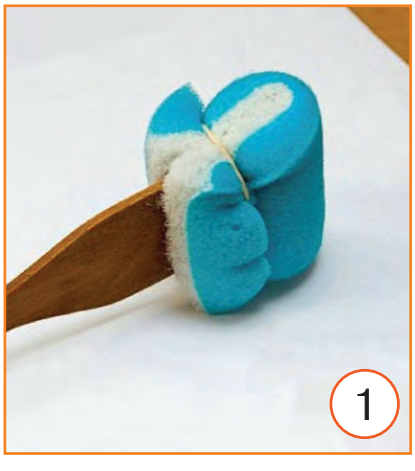

Поміркуй, які фарби слід узяти, щоб утворились рожевий і вишневий кольори.

Урок № 19. ВІКОНЦЕ У МИСТЕЦТВО

Вже вечір тихо заглядає у вікно
і сонце втомлено лягає спати:
осяють зорі неба полотно…
Синочка лагідно колише матір
і йому щастя виколісує в думках.
Міцніш пригорне сина знову —
він вмить засне на маминих руках.
Поллється світом ніжна колискова…

М. Мигаль

Г. Бахман.
«Любляча матір»

Українська народна колискова «Ой ходить сон» (хор).
Л. Ревуцький. «Колискова».

Чим схожі між собою прослухані музичні твори? А чим різняться?

Колискова пісня — пісня для заколисування дитини.

Чи знаєш ти, як називається музика, котру виконують вокалісти? Як гадаєш, що таке інструментальна музика?

Р. Крамар.
Ілюстрація

Пригадай, як відрізняються дорослі та дитячі голоси.

Різні звуки мають своє забарвлення — **тембр**.

Гра «Як звучить?».

Поміркуй, який тембр може бути у зображених музичних інструментів. Послухай і переконайся, чи правильні твої здогадки.

барабан

маракаси

трикутник

рояль

А. Мігай. «Сім нот».

Співаючи, показуй рух мелодії рукою. Спробуй придумати танець під цю музику.

Чим відрізняється вокальна музика від інструментальної?

Урок № 20. ВІКОНЦЕ У МИСТЕЦТВО

Розглянь картини. Що на них зображено? Як розміщені предмети?

І. Паньок.
«Натюрморт з калиною»

В. Шашкевич.
«Натюрморт:
яблука, груші, квіти»

Картини, на яких зображено квіти, овочі, фрукти, посуд, називаються **натюрмортами**.

Що змінилося б, якби предмети на картинах розташовувались по-іншому: яблуко — за глечиком, груші — за квітами?

Композиція — розміщення і поєднання зображення предметів на картині.

Після виставки картин королева Композиція завітає до тебе на чай. Подумай і скажи, як догодити вибагливій гості. Який посуд слід поставити на стіл?

Виготов аплікацію «Запрошую на чай».

Поміркуй, чому музичні твори також часто називають композиціями.

Урок № 21. ДАРИ ОСЕНІ

Чи відомо тобі, що наші предки під час жнив співали народні пісні? Як, на твою думку, називались такі пісні?

М. Пимоненко. «Жниця»

Пісні, які співали під час збирання врожаю, називали **жниварськими**.

Троїсті музики. «Косарські мелодії».

Чи вдалось тобі розпізнати, які музичні інструменти виконували прослуханий твір? Підказки знайдеш у загадках.

Можу голосно і тихо
я заграти для малят.
Ти трусни мене легенько —
бубонці враз задзвенять.
А захочеш грім почути,
то сильніше в мене стукай!

(Бубон)

Як смичок струни торкнеться,
вона піснею озветься.
Дуже ніжну душу має,
що сміється і ридає.

(Скрипка)

І. Завозін. «Троїсті музики»

На святі гості щось засумували,
музи́ку просять стерти темний сум.
Торкнувся жваво паличками струн —
озвались дзвінко й весело ... (цимбали).

Бубон, скрипку і цимбали
музиканти в руки взяли.
Музиканти голосисті,
тож назвали їх — **троїсті**.

Звучання якого інструмента троїстих музик тобі подобається найбільше? Чому?

Українська народна пісня «Ходить гарбуз по городу».

Який настрій створює ця пісня?

Попрацюйте в групах. Розподіліть між собою ролі Гарбуза та його родичів і розіграйте спектакль за сюжетом пісні.

Урок № 22. ДАРИ ОСЕНІ

Розглянь зображені форми. Чим вони відрізняються?

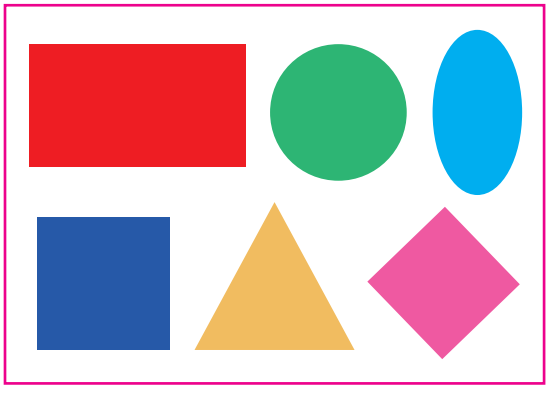

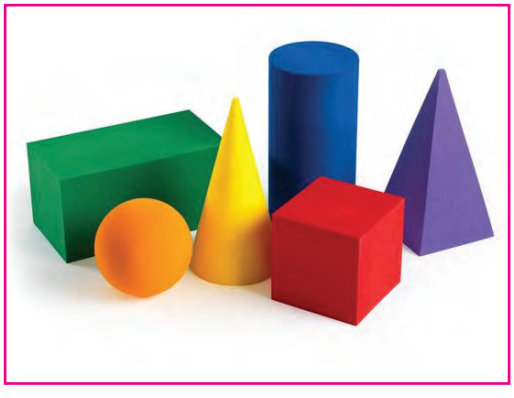

Розрізняють **плоскі** та **об'ємні** форми.

Переглянь пластиліновий мультфільм на основі української народної пісні «Ходить гарбуз по городу». Виліпили персонажів та озвучили цей мультик діти.

Спробуй і ти виліпити якогось персонажа з цього мультфільму.

Відгадай загадку про одну з гарбузових родичок.

Помаранчева і гарна,
у землі сидить не марно:
соковита, солоденька,
підросла вже чималенька,
вітамінна. Для дитини
вирвіть з грядочки ...
(морквину).

Що за формою нагадує морква? Якого кольору пластилін потрібно взяти, щоб виліпити цей овоч?

Виліпи з пластиліну гарбузову сестрицю.

На які геометричні фігури схожі герої української народної пісні «Ходить гарбуз по городу»?

Урок № 23. СТЕЖКАМИ МИСТЕЦТВА

Розглянь ілюстрації. Що на них зображено? Як гадаєш, який за характером промальований танець: спокійний, енергійний, плавний?

Ю. Баликов.
«Український танець»

А. Пластов.
Ілюстрація

Український народний танець «Гопак».

Який ритм цього танцю? Опиши музику, під яку танцюють гопак. На яких музичних інструментах її виконали?

Проплескай ритм українського народного танцю.

Танець — вид мистецтва, який утворюється рухами під музику. Має свій ритм, характер та композицію.

Чи відомо тобі, що гопак — це не просто танець? Існує його різновид — бойовий гопак, який визнано національним видом спорту. На дозвіллі дізнайся більше про це бойове мистецтво.

Слова Л. Компанієць, музика А. Філіпенка. «Гарний танець гопачок».

Який настрій створює ця пісня? Співаючи, показуй рукою рух мелодії.

Урок № 24. СТЕЖКАМИ МИСТЕЦТВА

Крокуючи стежками Країни мистецтв, ти насолоджуєшся неймовірними краєвидами. А чи вдалось тобі помітити межу, де збігаються земля і небо? Цю межу називають небокраєм, а для художників це — **лінія горизонту**.

Розглянь картини. Де на зображених краєвидах лінія горизонту? Що розташовано під лінією горизонту? А над нею?

А. Куїнджі.
«Забуте село»

Л. Ліманенко.
«Миколаїв»

І. Петрів.
«Краєвид на полонину...»

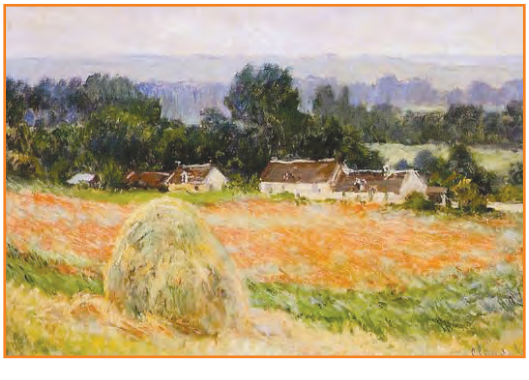

К. Моне.
«Копиця сіна в Живерні»

Поміркуй, чи можна дійти до лінії горизонту.

Зобрази ліс. Пам’ятай про лінію горизонту. Тобі знадобляться папір, простий та кольорові олівці.

1

2

3

4

Розглянь ілюстрації. Як змінюється положення лінії горизонту, якщо на краєвид дивитися знизу та згори?

М. Іванчо.
«Карпатський краєвид»

В. Непийпиво.
«Пейзаж з річкою»

Урок № 25. ВЕСЕЛО — СУМНО

Коли тобі буває сумно? Яку музику тоді хочеться слухати? Чи може музика поліпшити настрій? Чому?

Музика передає настрої і почуття людини.

Л. ван Бетховен. «Весело. Сумно».

Зобрази смайлик, який передає настрій прослуханої композиції.

Виконай поспівку, показуючи рух мелодії рукою.

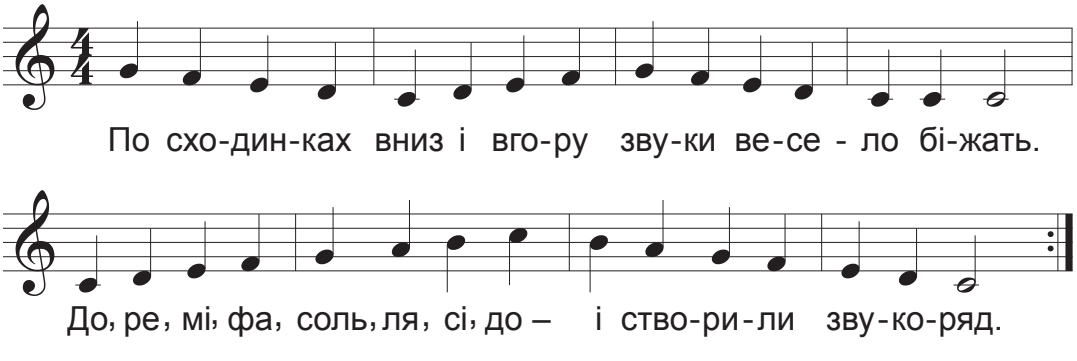

Розглянь нотний запис поспівки. Спробуй розпізнати тривалості нот.

Н. Май. «Зайченя».

Об’єднайтесь у групи. Виконайте пісню в ролях, супроводжуючи спів танцювальними рухами.

Який настрій створює пісня Наталії Май?

МУЗИЧНА ВІКТОРИНА

За малюнками пригадай вивчені пісні. Які з них веселі, а які — сумні? Визнач характер музики кожної композиції.

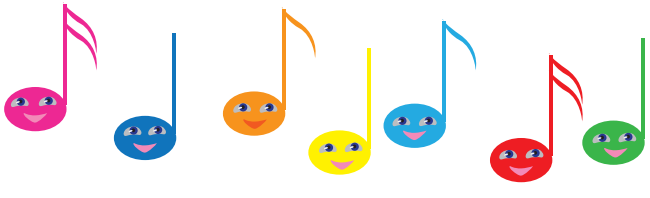

Урок № 26. ВЕСЕЛО — СУМНО

Розглянь ілюстрації. Хто зі звірят зображений холодними кольорами, а хто — теплими? Як думаєш, чи може колір впливати на настрій? Яким чином?

Спробуй скласти казку про сумні та веселі кольори, які живуть у чарівному будиночку Художника. Цікаво: на кого вони схожі? Може, на гномиків у різнобарвних ковпаках? Опиши характери мешканців чарівного будиночка.

Пригадай, які кольори називають основними.

Повправляйся в утворенні похідних кольорів. Використай для цього палітру, гуашеві фарби, пензлики.

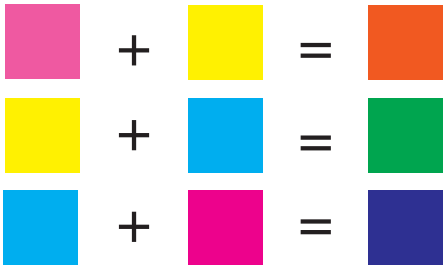

Як ти вважаєш, які з утворених кольорів можна назвати веселими? Що можна зобразити отриманими відтінками кольорів?

Теплі кольори часто називають веселими, а холодні кольори — сумними.

Мешканці чарівного будиночка Художника виростили квіти. Намалюй їх «сумними» та «веселими» кольорами.

Дитячий малюнок (А. Левчук)

І. Марчук. «Місячні квіти»

Урок № 27. РІЗНІ ІНСТРУМЕНТИ

Розглянь зображення музичних інструментів. Які з них схожі між собою? Чим?

Усі ці музичні інструменти замовили в крамниці для школи. Допоможи продавцеві розподілити їх за групами та правильно упакувати замовлення. Скористайся схемою.

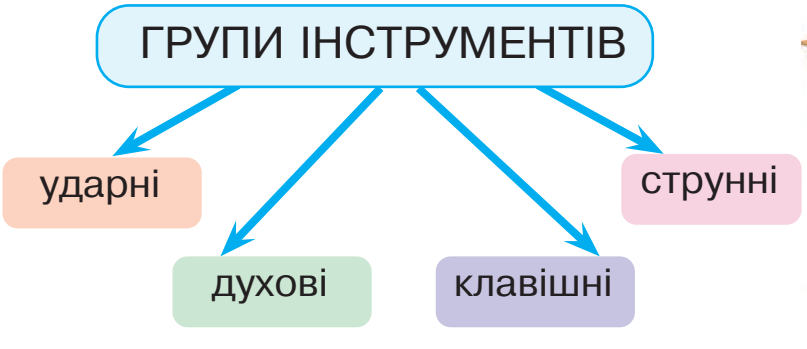

Чому, на твою думку, групи музичних інструментів називаються саме так?

«Новорічна полька» (оркестр).

Заграй із друзями в шумовому оркестрі під новорічну польку.

Виконай поспівку, рукою показуючи рух мелодії. Визнач тривалості нот.

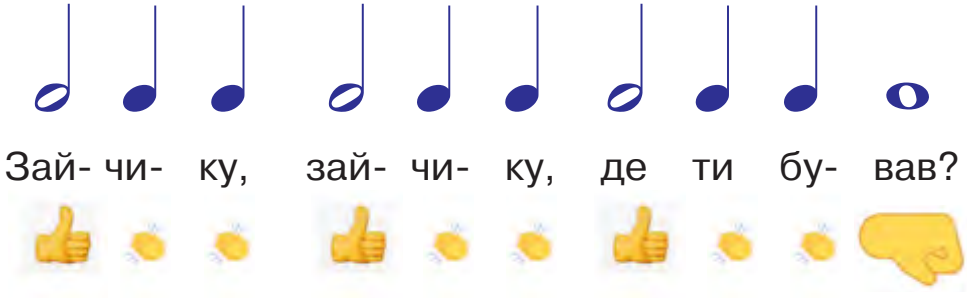

Вигадай свою музичну відповідь.

Н. Май. «Зайченя».

За допомогою пантоміми передай настрій і зміст пісні.

На які групи поділяються музичні інструменти?

Урок № 28. РІЗНІ ІНСТРУМЕНТИ

Розглянь і назви зображені предмети. Які митці ними користуються? Вкажи інструменти, якими працюють скульптори.

Відгадай загадку.

Зимою в білому, як сніг,
а влітку в сірому гуляє.
Вловить його ніхто не зміг,
тому що ноги довгі має.
Великі вуха, косий зір...
Як називається цей звір?

(Зайчик)

А. Дюрер.
«Молодий заєць»

Н. Май. «Зайченя».

Яким зображено зайчика у пісні?

Спробуй виготовити скульптуру довговухого звіра. Тобі знадобляться: пластилін, стеки, дощечка для ліплення, зубочистки.

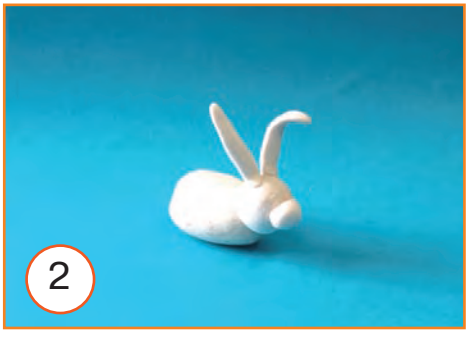

Урок № 29. МИСТЕЦЬКА ЗИМОВА КРАЇНА

Розглянь картини. Яку пору року на них зображено? За допомогою яких кольорів художники передали свій настрій?

Б. Бринський. «Зима на Поділлі»

С. Мельниченко. «Різдвяна ніч»

А. Вівальді. «Чотири пори року. Зима». Частина 3.

Як композитор зобразив зиму? Звучання яких музичних інструментів тобі вдалося розпізнати?

Виконай поспівку.

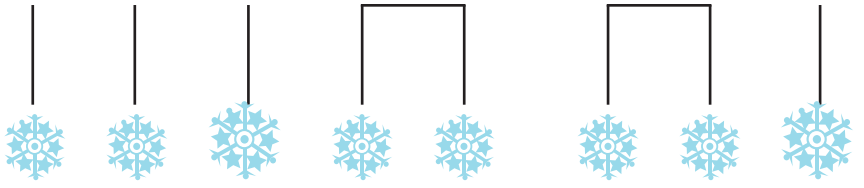

Сніг- сні- жок ле- тить, як пу- шок.

Відгадай загадку.

У чарівну зимову пору
ми — кращі друзі дітвори:
везуть спочатку нас під гору,
а ми везем дітей з гори.

(Санчата)

Які зимові розваги подобаються тобі найбільше?

І. Танчак. «Швидкі санчата».

Проплескай ритм пісні. Придумай танок під цю музику.

А чи любиш ти ліпити сніговиків? Спробуй намалювати сніговика фломастерами.

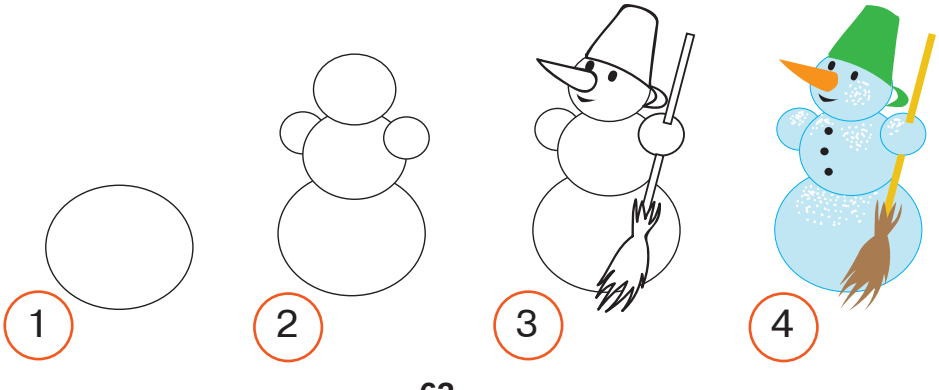

Урок № 30. МИСТЕЦЬКА ЗИМОВА КРАЇНА

О. Максимлюк. «Зимові Карпати»

Сипле, сипле сніг, криє переліг,
білим килимом лягає аж під наш поріг.
Легкий білий пух, наче той кожух,
криє землю, щоб не знала стужі й завірюх.

Б. Лепкий

Чи доводилось тобі милуватись сніжинками? Якої вони форми?

Двох однакових сніжинок не існує. Але всі вони шестикутні. Крім того, сніжинка **симетрична** — обидві її половинки однакові.

Намалюй сніжинку за власним задумом.

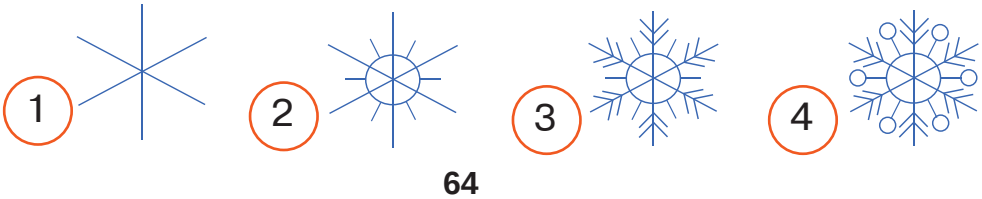

Подумай, де ще у природі можна побачити симетрію.

Симетрію використовують і у святкових гірляндах з паперу. Спробуй виготовити такий елемент новорічного декору.

Що таке симетрія?

Урок № 31. МИСТЕЦЬКА ПОДОРОЖ

Гайда, друзі! Час вирушати у подорож зимовою Країною мистецтв!

Перша станція — «Пісенна»

Упізнай за ілюстраціями вивчені пісні. Заспівай одну з них (на вибір). Покажи рукою рух мелодії.

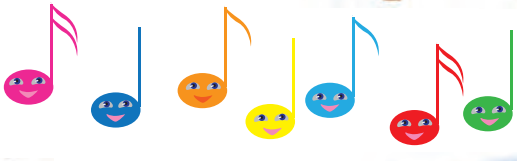

Друга станція — «Слухацька»

Прослухай і розпізнай уривки з музичних творів, що лунали на попередніх уроках.

- Який настрій створюють ці мелодії?
- Спробуй відтворити ритм однієї з них на музичному інструменті.

Третя станція — «Теоретична»

Розглянь нотний стан. Що на ньому зображено? Пригадай імена сімох доньок королеви Музики.

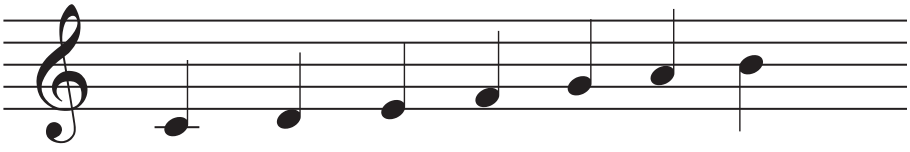

Чи вмієш ти грати на якомусь музичному інструменті? До яких груп належать зображені музичні інструменти?

Четверта станція — «Ігрова»

Під мелодію «Новорічної польки» створи свій танець-імпровізацію.

Урок № 32. МИСТЕЦЬКА ПОДОРОЖ

Увага! Займаємо місця. Наша подорож зимовою Країною мистецтв продовжується.

Перша станція — «Теоретична»

Прочитай слова, які записала до свого зошита Зимонька. Що вони означають?

симетрія

основні та похідні кольори

об'ємні та плоскі форми

композиція

Друга станція — «Аналітична»

Розглянь і проаналізуй картини.

- Які кольори (теплі чи холодні, основні чи похідні) переважають у кожній роботі?
- Визнач лінію горизонту на картинах.
- Який настрій викликають у тебе ці твори?

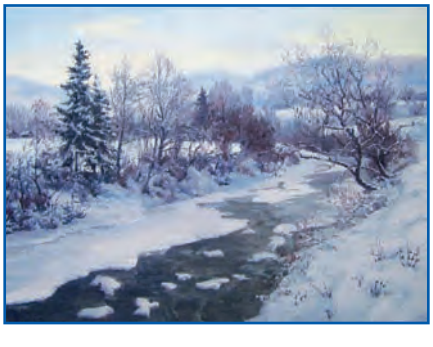

М. Іванчо.
«Студено. Ставне»

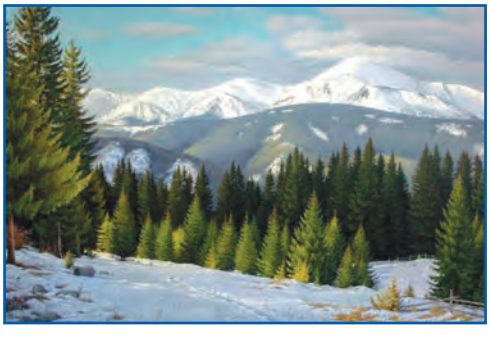

І. Петрів.
«Вид на Говерлу...»

Третя станція — «Виставкова»

Разом з однокласниками влаштуйте виставку своїх робіт. Поаплодуйте одне одному. Пригадайте, над чим працювати вам сподобалось найбільше.

Четверта станція — «Творча»

Виготов новорічну витинанку «Сніжинка», якою можна прикрасити вітальну листівку.

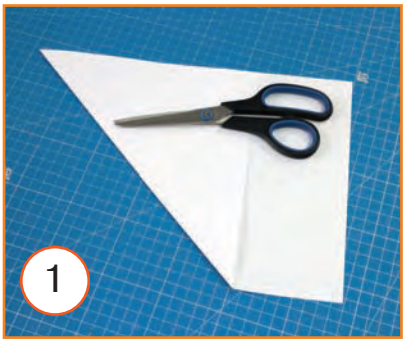

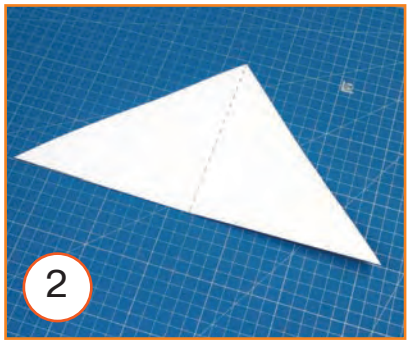

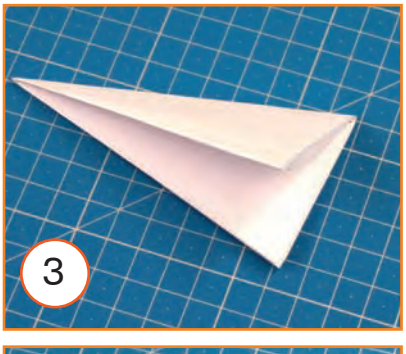

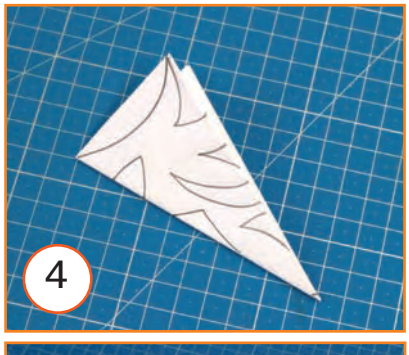

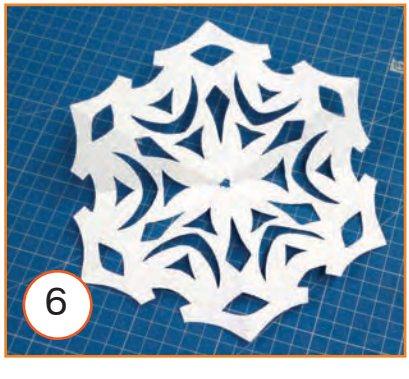

СВІТ МИСТЕЦТВА НАВКОЛО НАС

Урок № 33. НАРОДНІ ЗИМОВІ СВЯТА

А. Кучерявенко. «Різдво»

Вже прийшло Різдво
до хати,
всім пора колядувати!
Колядують в місті діти,
тож і звірам не сидіти!
Хоч вітри холодні дують,
зайчик, їжак колядують,
лис і олень підтягають,
як уміють і як знають.

Р. Завадович

Які колядки співають в Україні на Різдво?

Колядка «Небо і земля».

Який настрій створює ця пісня?

Здавна на Різдвяні свята в Україні показували народний ляльковий театр — **вертеп**.

Чи відомо тобі, що таке ляльковий театр? Чим, на твою думку, він відрізняється від інших театрів?

Українська щедрівка «Щедрівочка щедрувала».

Спробуй відтворити ритм щедрівки.

З яким святом пов’язаний обряд щедрування?

Колядки і **щедрівки** — величальні обрядові пісні, які виконують під час зимових свят.

Проведіть у класі конкурс на краще виконання колядки.

З допомогою дорослих дізнайся, яка українська щедрівка є найпопулярнішою у світі.

Д. Артим.
«Колядки» (фрагмент) ▸

Урок № 34. НАРОДНІ ЗИМОВІ СВЯТА

Як вітають одне одного в Україні з новорічно-різдвяними святами?

Колядка «На Різдво Христове ангел прилетів».

Якими ти уявляєш ангелів?

Дитяча робота
(А. Левчук)

С. Феденко.
«Ангел»

Зображення на площині можна розміщувати **горизонтально** та **вертикально**.

горизонтально

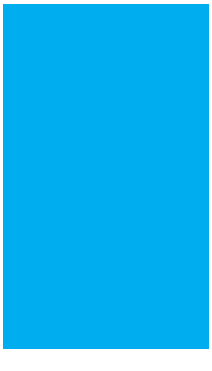

вертикально

Створи ангелика, яким прикрасиш вітальну листівку. Тобі знадобляться: кольоровий папір, клей ПВА, пластикова ложка, ножиці, клейка стрічка.

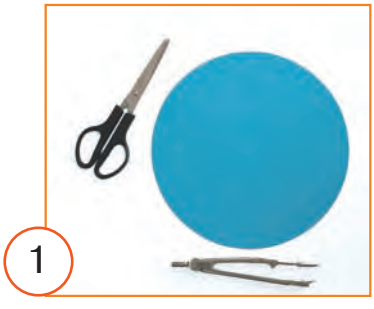

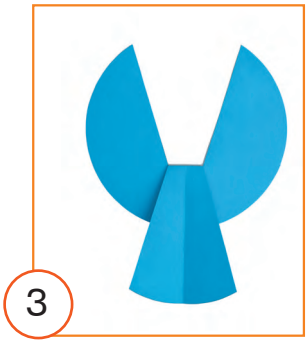

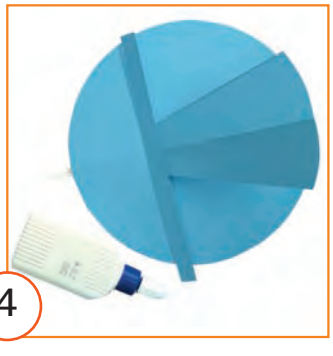

Українська щедрівка «Щедрівочка щедрувала».

Придумай для своїх рідних привітання з новорічно-різдвяними святами.

Урок № 35. У ТЕАТРІ

Чим, на твою думку, музичний театр відрізняється від лялькового?

Музичний театр у Києві

Музичний театр — театр, де проходять музичні вистави. Тут зустрічаються вокальна й інструментальна музика, танець.

Спробуй пояснити, що таке оркестрова яма. Знайди її на фотоілюстрації вище.

Під час вистави не можна голосно розмовляти та ходити!

М. Лисенко. Уривок з опери «Різдвяна ніч» (хор із третьої дії).

Сцена з опери «Різдвяна ніч»

Прочитай слова. Назви ті з них, якими можна описати прослухану мелодію.

енергійна	весела	ніжна	плавна	жвава

Опера — музичний спектакль, зміст якого розкривається через спів і гру оркестру.

Розглянь світлини. Із розсипанки літер склади назви зображених колективів.

Р Т О Р е К Р О Х С

Українська щедрівка «Щедрівочка щедрувала».

На яких музичних інструментах можна створити музичний супровід до цієї щедрівки?

О. Пілюгіна.
«Коляда» (гобелен)

Урок № 36. У ТЕАТРІ

Що, крім акторів, можна побачити на театральній сцені?

Сцена з опери «Різдвяна ніч»

Декорації — художнє оформлення вистави засобами живопису, архітектури, графіки тощо.

Розглянь картини українських художників. Як вони зобразили зимову природу? Чи можна використати ці картини як декорації у театрі?

Ю. Пацан. «Ніч перед Різдвом»

І. Роп'яник. «Різдво»

Українські колядки.

Створи зимову аплікацію, яку можна використати як декорацію в домашньому ляльковому театрі.

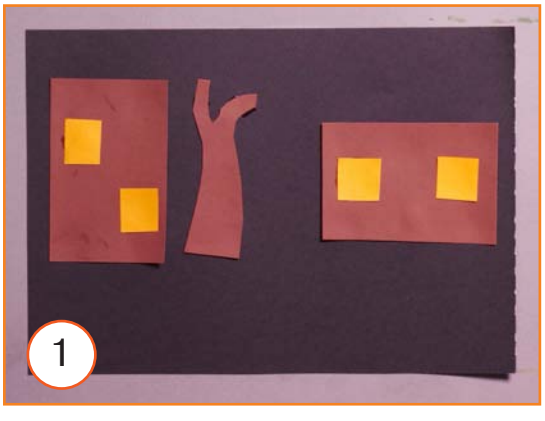

Урок № 37. ТАНЦЮВАЛЬНІ БАРВИ

Що таке музичний театр?

Розглянь світлини. Уяви, що ти на музичній виставі сучасного балету «Маленький принц». У цьому балеті класична музика В. А. Моцарта (симфонії № 29 та № 35) поєднується з фольклором, українськими колисковими піснями у виконанні Марії Пилипчак. Постановником балету «Маленький принц» є балетмейстер Раду Поклітару. Замість декорацій у балеті використано 3D-проєкції, які зробили виставу яскравою та динамічною. Головну роль Маленького принца виконав Артем Шошин.

Сцени з балету «Маленький принц»

Уривок з балету «Маленький принц» (за музикою В. А. Моцарта).

Балет — музична вистава, зміст якої розкривається через музику, танець і пантоміму.

Як музика і танець допомагають виразити настрій та сюжет балету?

Слова Н. Сопільняк, музика М. Добрянського. «Ой ти, зимо, зимонько».

Об'єднайтесь у три групи — «Сніговик», «Сніжинки», «Метелиця» — і придумайте рухи для таночків у трьох різних темпах. Чи можна використати ці танці в балеті?

Урок № 38. ТАНЦЮВАЛЬНІ БАРВИ

Пригадай, який балет ти бачив/бачила в театрі або на екрані телевізора чи комп'ютера.

Відгадай загадку. Розглянь ілюстрації.

Вона — легенька, наче пух,
гнучка, як молода лозина,
граційний кожен її рух...
То хто ж це, діти? (Балерина)

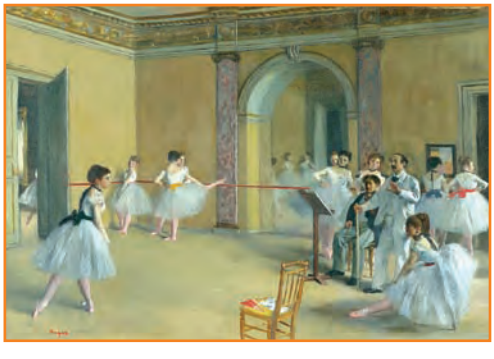

Е. Деґа. «Балетний клас Опери на вулиці Пелетьє»

Е. Деґа. «Зірка балету»

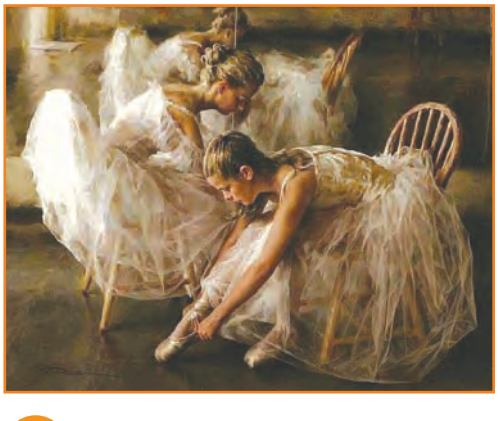

С. Пан. «Дві балерини»

Як художники зобразили балерин? Які кольори для цього обрали?

Виготов об’ємну аплікацію «Балерина». Використай силуетне зображення балерини, подане в альбомі.

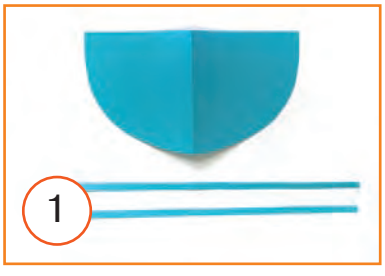

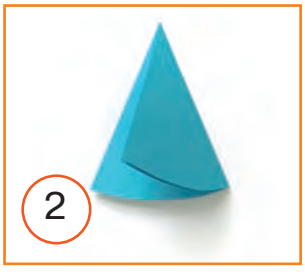

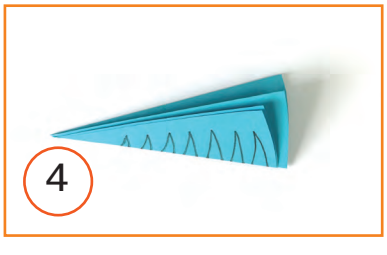

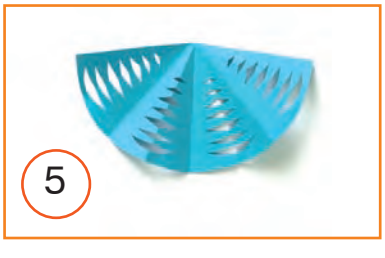

Придумай рухи, які змогла б відтворити твоя балеринка під музику В. А. Моцарта.

Які види мистецтва зустрічаються в музичному театрі?

Урок № 39. МИ МАНДРУЄМО ПО ЗЕМЛІ

Заспівай пісню із музичного мультфільму «Я мандрую по землі, віхола гуде».

Кадр із музичного мультфільму «Я мандрую по землі, віхола гуде».

Який ритм і темп цієї пісні? Покажи рух мелодії рукою.

Слова Н. Сопільняк, музика М. Добрянського. «Ой ти, зимо, зимонько».

Створи музичний супровід до пісні.

Зима відчинить двері в світлий зал,
де щедро музика розсипле чари:
«Радійте, друзі, — вас запрошено на бал».
І плавно в вальсі закружляють пари.

М. Мигаль

Вальс — парний бальний танець, під музику якого пари кружляють.

Й. Штраус. Вальс «Весняні голоси» (у виконанні оркестру).

Симфонічний оркестр

Звучання яких музичних інструментів тобі вдалося розпізнати?

Прочитай слова. Назви ті з них, якими можна описати прослухану мелодію.

кружляюча | весела | плавна | сумна

жвава | ніжна | гостра | енергійна

Який ритм вальсу?

Урок № 40. МИ МАНДРУЄМО ПО ЗЕМЛІ

Виконай пісню із музичного мультфільму «Я мандрую по землі», супроводжуючи спів пантомімою.

Як ти уявляєш віхолу? Чим вона схожа до вальсу? Якими кольорами зображають зиму? Розглянь картини відомих художників.

К. Моне. «Сорока»

А. Куїнджі. «Сніг»

І. Вельц.
«Українська ніч. Зима»

Д. Кустанович.
«Зима»

Пейзаж — картина, на якій зображено природу.

Намалюй чарівний зимовий пейзаж. Візьми воскову свічку (воскову крейду білого кольору) і нею зобрази хатинку, дерева, місяць на небі, кучугури снігу. Потім умочи широкий пензель у блакитну чи синю акварельну фарбу. Зафарбуй свій малюнок.

Добери вірш про зиму, яким можна озвучити твій малюнок.

Урок № 41. НАСТРІЙ У ТВОРІ

Виконай поспівку, показуючи рух мелодії рукою.

У міс- та і се- ла йде зи- ма ве- се- ла.

Знаком ∨ в музиці позначається дихання. Знак ⌒ — це **ліга**; вказує на зв'язне виконання групи звуків.

Який настрій цієї поспівки: сумний чи веселий?

М. Шуть. «Снігова пісенька».

За допомогою якого смайлика можна передати настрій «Снігової пісеньки»?

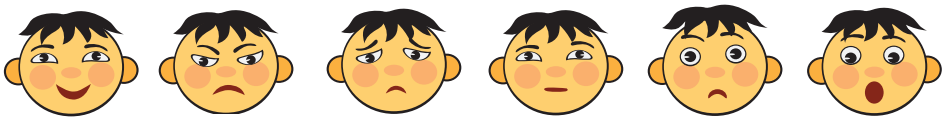

Настрій у музиці створюється засобами музичної виразності: мелодією, темпом, тембром, ритмом, динамікою тощо.

Пригадай, що таке динаміка, ритм, тембр, темп.

Український народний танець «Метелиця».

Чому, на твою думку, танець називається саме так?

Наші предки вірили, що 15 лютого Зима та Весна зустрічаються. Подумайте й обговоріть у парі, як танцем передати настрій цих пір року.

Зима «Метелицю» танцює —
не хоче землю покидати.
Та лугом вже Весна крокує,
піснями будемо її вітати.

◄ Н. Дворяківська. «Стрітення» (дерев'яна тарілка)

Як створюється настрій у музиці?

Урок № 42. НАСТРІЙ У ТВОРІ

Розглянь картини. Що на них зображено? Як передають настрій художники?

М. Пимоненко. «Ольга»

Р. Кумбс. «Дитяча молитва»

Д. Золан. «Дитинство»

Д. Золан. «Осінь»

Настрій в образотворчому мистецтві виражається через колір, композицію та окремі деталі.

В. Косенко. «Не хочуть купити ведмедика», «Купили ведмедика».

Відобрази пантомімою емоції, які викликають композиції В. Косенка.

При зображенні емоцій особливу увагу приділяють бровам і ротові.

- На задоволеному, радісному обличчі малюють усмішку, округлені брови.

- Злякане або здивоване обличчя зображують із розкритим ротом і піднятими бровами.

- На сердитому або засмученому обличчі брови насуплені, зміщені до переніcся, а губи стиснуті чи скривлені.

Спробуй намалювати личка з різними настроями.

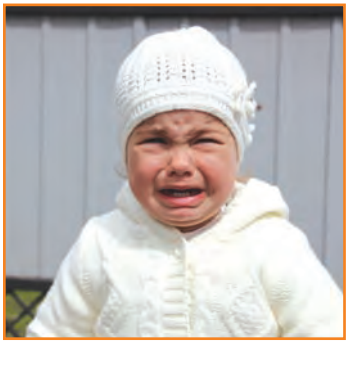

Як мистецтво може впливати на настрій?

Урок № 43. КАЗКОВІ ПРИГОДИ

Чи знаєш ти українську народну казку «Рукавичка»? Пригадай головних героїв твору.

К. Лавро.
Ілюстрація

Є. Рачов.
Ілюстрація

В. Полянський. Уривок із музичної казки «Рукавичка».

Який настрій і темп цього твору?

Переглянь уривок з мультфільму «Рукавичка» (режисер Н. Марченкова).

Поміркуй, чим схожі та чим відрізняються музична казка і мультфільм.

Вчора Галочка-сестричка
казку прочитала,
як у лісі рукавичка
звірам домом стала.
Я покинув рукавичку
за городом, там, де ліс.
Та ні зайчик, ні лисичка,
й вовк у неї не заліз.
Мабуть, дуже замала
в мене рукавичка...

П. Воронько

Попрацюйте в групах. Розподіліть ролі та підготуйте інсценізацію української народної казки «Рукавичка».

Н. Савко. «Пісенька про Бума і Цика».

З яким настроєм ти співаєш цю пісню?

Створи музичний супровід до пісні. Який музичний інструмент обереш?

Як у музичній казці В'ячеслава Полянського «Рукавичка» музика допомагає розкрити сюжет твору?

Урок № 44. КАЗКОВІ ПРИГОДИ

Заспівай пісеньку Назара Савка про Бума і Цика, виконуючи веселий таночок.

Пригадай героїв казки «Рукавичка». Хто з цих тварин найбільший? А найменший?

Відгадай загадки.

- У норі хатинку має,
  хліб, сирочок полюбляє.
  По підлозі тишком-нишком
  бігає сіренька … (мишка).

- Влітку медом ласував,
  досхочу малини мав.
  А як впав глибокий сніг,
  позіхнув і спати ліг.
  (Ведмідь)

Чи знаєш ти, як створюють мультики? Як гадаєш, що таке пластилінові мультфільми?

Розглянь послідовність ліплення найменшого та найбільшого героїв казки «Рукавичка». Спробуй виготовити одного з них (на вибір).

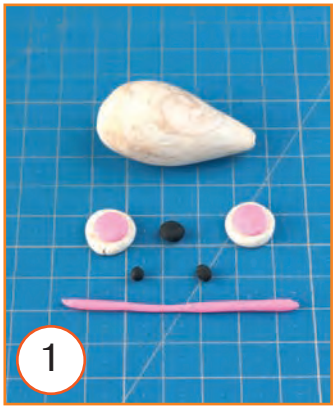

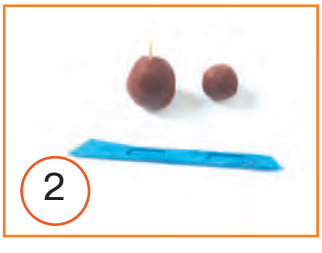

Подумай, за допомогою яких музичних інструментів можна створити музичні образи ведмедя та мишки.

Урок № 45. В ГОСТЯХ У МАЙСТРІВ

Розглянь ілюстрації. Що виготовляють зображені майстри?

◄ Е. Тобі. «Портрет Антоніо Страдіварі»

Т. Ковальчук. ► Музична майстерня Фединських у Крячківці

Які народні музичні інструменти ти знаєш?

бугай

торбан

гудок

дримба

окарина

свиріль

бандура

Мелодія до драми-феєрії Лесі Українки «Лісова пісня» (сопілка).

Б. Кузів. «Весняний мотив»

А. Волберґ. «Стежка до річки»

Про що розповіла сопілочка? Які картини виникли у твоїй уяві?

Сопілка — народний духовий музичний інструмент із дерева або очерету у вигляді трубки з отворами.

Українська народна пісня «Ой минула вже зима».

Який настрій цієї пісні? Поміркуй, чи він зміниться, якщо пісню заграти на сопілці.

Урок № 46. В ГОСТЯХ У МАЙСТРІВ

Пригадай, як виникають шедеври декоративного мистецтва.
Розглянь ілюстрації. Який природний матеріал використовують гончарі?

Р. Друк.
Гончарні вироби

Т. Яблонська.
«Гончар»

Гончар — майстер, що виготовляє гончарні вироби з глини.

Чому, на твою думку, гончарі часто прикрашають свої роботи орнаментами?

Орнамент — візерунок, побудований на ритмічному повторенні елементів.

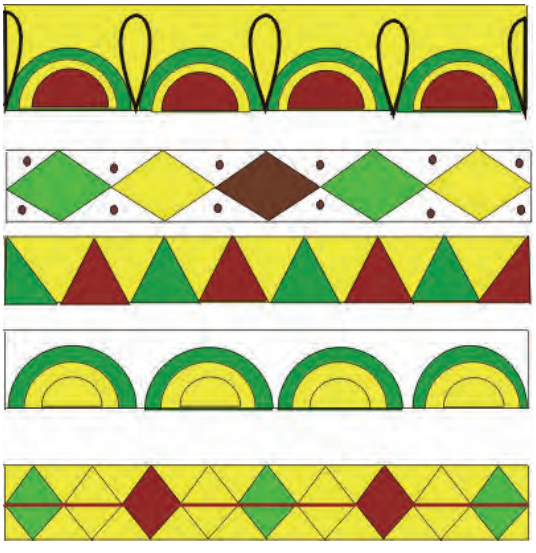

Геометричні орнаменти

Рослинні орнаменти

Виліпи з пластиліну чи глини дзвіночок. Придумай геометричний або рослинний орнамент. Прикрась цим візерунком свій виріб.

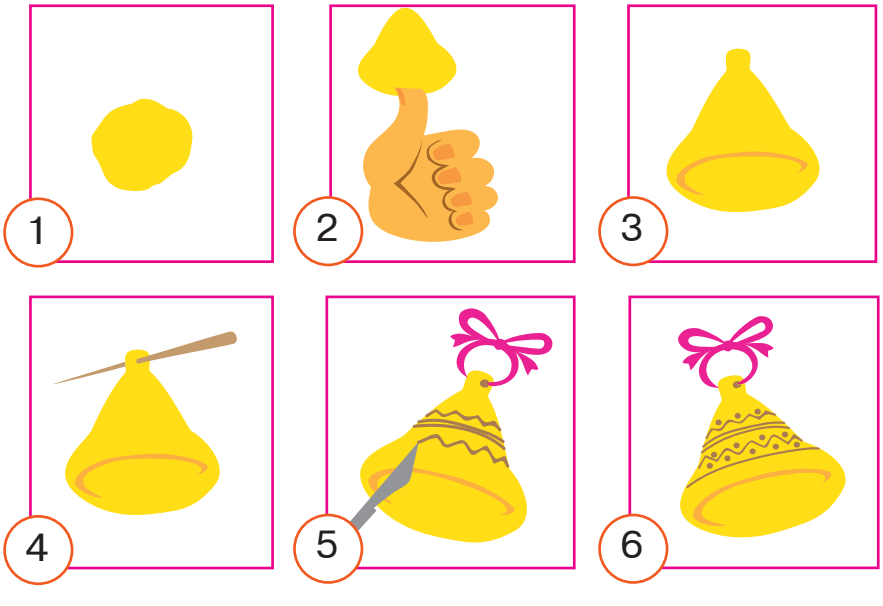

Як гадаєш, чому гончарі використовують у своїй творчості саме глину?

Урок № 47. СВЯТО ВЕСНИ

Весна ступає по землі —
травиця всюди зеленіє,
щебече пташка на гіллі
і кожне серденько радіє.

С. Васильківський. «Весна в Україні»

Е. Ґріґ. «Навесні».

Прочитай слова. Назви ті з них, якими можна описати прослухану мелодію.

легка ніжна плавна

жвава весела енергійна

сумна сердита

Виконай поспівку «Вийди, вийди, сонечко», доповнюючи її ритмічним супроводом.

Веснянка — народна пісня, пов'язана з настанням весни.

Українська народна пісня «Ой минула вже зима».

Придумай і виконай танок під звучання цієї пісні.

Зроби подарунок для своїх рідних — намалюй весну. Спробуй передати свій веселий настрій.

Розпитай своїх дідусів та бабусь, які веснянки вони знають.

Урок № 48. СВЯТО ВЕСНИ

Чути перший гуркіт грому,
лине ластівка додому.
Ручаї туркочуть сині,
абрикос цвіте в долині.
Перша бджілка вилітає,
красне сонце прославляє.
Сонце тепле, як яєчко
у пташиному гніздечку.

Г. Вієру

Пригадай, що таке пейзаж. Розглянь картини. Якими кольорами художники зобразили весну? Вкажи, де пролягає лінія горизонту.

А. Куїнджі. «Рання весна»

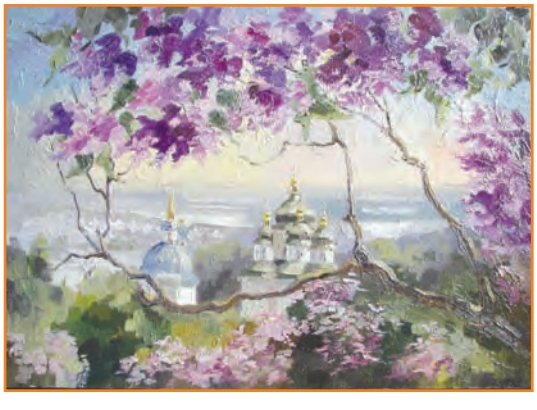

А. Сокол. «Київська весна»

А. Вівальді. «Чотири пори року. Весна».

Розглянь картину М. Глущенка. Що на ній головне? Чому ти так думаєш? Що художник зобразив удалині?

М. Глущенко. «Весна в Карпатах»

Що ближче розташований предмет у просторі, то більшим і нижче його зображують на картині. Це — **передній** (ближній) **план**. Що далі предмет у просторі, то меншим і вище його зображують на картині. Це — **задній** (дальній) **план**.

Намалюй весняний пейзаж кольоровими олівцями. Подумай над розміщенням композиції. Намагайся правильно зображувати предмети, що розташовані на різній відстані.

Яке значення має колір у малюнку?

Урок № 49. У СВІТІ ІГРАШОК

Здавна українські майстри виготовляють дитячі народні іграшки з різних матеріалів: глини, тіста, дерева, соломи, лози, паперу, тканини тощо.

О. Маруняк. «Півник»

Ф. Міщенко. «Вершник»

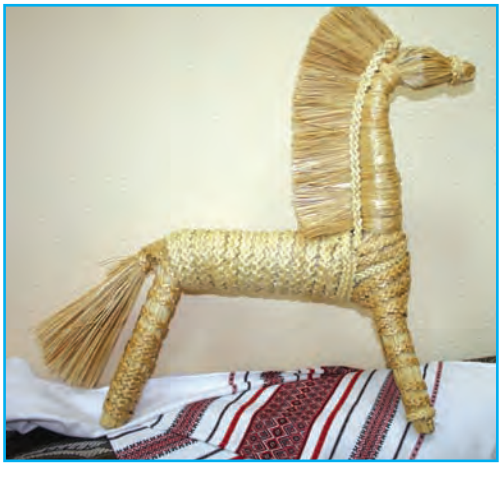

А. Чиж. «Солом'яний коник»

В. Живко. «Баранець»

Якими іграшками тобі подобається гратися найбільше?

Серед українських народних іграшок є музичні. Це — свищик, окарина.

Ф. Куркчі. Окарини, свищики

В. Шкандибін. Мелодія на окарині.

Що тобі нагадує звучання окарини? Як ти думаєш, чому цей музичний інструмент українці називають зозулькою?

Українська народна пісня в обробці Я. Степового «Щебетала пташечка».

Придумай і виконай разом з друзями танок під звучання цього музичного твору.

Який настрій створює українська народна пісня «Щебетала пташечка»?

Урок № 50. У СВІТІ ІГРАШОК

Із чого майстри виготовляють народні іграшки? Чи є у тебе схожі забавки?

О. Маруняк. «Коник»

С. Ковальова. «Русана»

Л. Нікітюк. «Музиканти»

М. Петрів. «Вершники»

До народних іграшок належать ляльки-мотанки, керамічні, дерев'яні та солом'яні пташки, вершники, коники тощо.

Виконай поспівку.

А зо- зу- ля у ліс- ку
все на- спі- ву- є: «Ку- ку!».

Чи знаєш ти, як виглядає зозуля? Роздивись фотозображення глиняної зозулі. Чи схожа ця іграшка на справжню пташку?

Ф. Куркчі. «Зозуля»

Л.-К. Дакен. «Зозуля».

Що допомогло композиторові створити музичний образ пташки?

Спробуй виліпити іграшку з пластиліну.

Яку з народних іграшок тобі хотілося б мати?

Урок № 51. СТЕЖКАМИ МИСТЕЦТВА

Мистецький потяг вирушає у веселу подорож!

Перша станція — «Пісенна»

Упізнай за ілюстраціями вивчені пісні. Заспівай одну з них (на вибір). Покажи рукою рух мелодії.

Друга станція — «Слухацька»

Прослухай і розпізнай уривки з музичних творів, що лунали на попередніх уроках.

- Який настрій викликають ці мелодії?
- Спробуй відтворити ритм однієї з них.

Третя станція — «Теоретична»

Прочитай слова, які записав до свого зошита Березень. Що вони означають?

опера	вальс	колядка
щедрівка	вертеп	музичний театр
балет	веснянка	ляльковий театр

Четверта станція — «Ігрова»

Під звучання пісні «Вийди, вийди, сонечко» придумай і виконай разом з друзями танок.

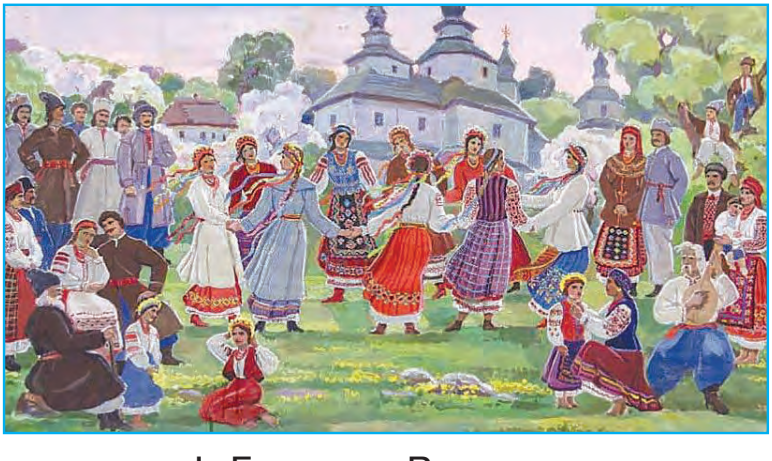

І. Гончар. «Веснянка»

Урок № 52. СТЕЖКАМИ МИСТЕЦТВА

Перша станція — «Виставкова»

Разом із друзями влаштуйте виставку своїх робіт. Поаплодуйте одне одному.

Пригадай, над чим працювати тобі сподобалось найбільше.

Друга станція — «Аналітична»

Розглянь і проаналізуй картини.

- Якими кольорами художники зобразили весну?
- На якій картині зображення розміщене горизонтально, а на якій — вертикально?
- Що головне в цих картинах? Чому ти так думаєш?
- Що зображено на дальніх планах?

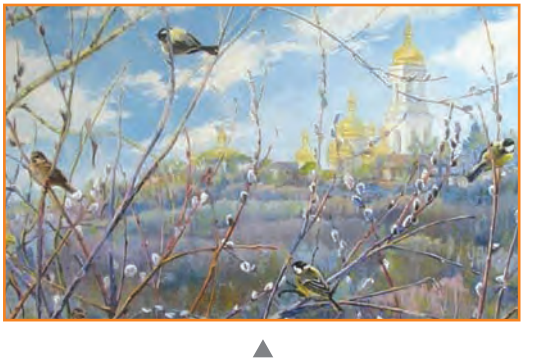

▲ А. Варваров. «Весняне сонце вже близько»

Ю. Пацан. «Рання весна» (фрагмент) ▶

Третя станція — «Теоретична»

Прочитай, добираючи пропущені слова з довідки.

- Художник може розмістити зображення ... або ... .
- Народні іграшки виготовляють із глини, ..., дерева, ..., тіста тощо.
- Картина, на якій зображено природу, називається ... .
- Орнаменти бувають ... та ... .

Слова для довідки: тканини, рослинні, горизонтально, соломи, вертикально, геометричні, пейзажем.

Четверта станція — «Творча»

Створи аплікацію «Вербові котики».

1

2

3

4

Урок № 53. ВЕСНЯНІ МОТИВИ

Яке весняне свято називають світлим? Як, на твою думку, звучить Великдень?

А. Гнатишин. «Великодні дзвони» (у виконанні хору «Новілея», м. Львів).

Р. і Н. Федини.
«Великодні дзвони»

Що нагадує спів хористів?

В оркестрах часто використовують ударний музичний інструмент **дзвони**, звучання якого нагадує великодній передзвін. Грають на цьому інструменті за допомогою спеціальних молоточків.

Оркестрові дзвони

І. Танчак. «Веснівочка».

Спробуй разом із друзями відтворити ритм пісні І. Танчака на ударних музичних інструментах.

Переглянь музичний мультфільм «Великодня казочка» (автор Л. Коваленко).

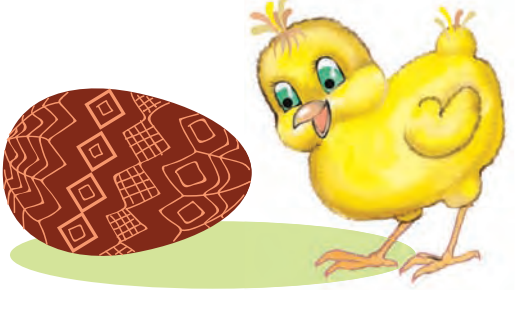

Яку роль у мультфільмі відіграє музика?

Урок № 54. ВЕСНЯНІ МОТИВИ

Як ти думаєш, що є символом Великодня?

В. Манько. Писанки

Писанка — розписане орнаментом яйце.

Кожен колір і візерунок на писанці мають своє значення.

Кольори

- — добро, радість життя.
- — небесне світило, тепло, врожай.
- — весняне пробудження природи, надія, життя.
- — небо, повітря, чистота і здоров'я.
- — земля і життєдайна сила.
- — колір ночі, невідомого і таємного.

Ю. Мацик. «Світле свято» ▶

◀ Н. Курій-Максимів. «В передчутті свята»

Візерунки на писанках

сонце	сварга
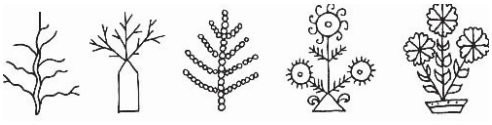 вазон, дерево життя	птах
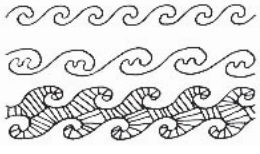 безкінечник	олень

Переглянь відеозапис майстер-класу М. Кібкало з розписування великодніх яєць воском.

Придумай орнамент і створи свою писанку на картонному шаблоні.

Кому тобі хотілося б подарувати свою писанку?

Урок № 55. У КРАЇНІ МУЛЬТФІЛЬМІВ

Які мультфільми тобі подобаються найбільше? Яка музика в них лунає?

Попрацюйте в парах. Розгляньте ілюстрації. Пригадайте пісні, які звучать у цих мультфільмах. Спробуйте відтворити ритм однієї з них на музичних інструментах.

Кадр з м/ф «Фіксики», реж. В. Бедошвілі та ін.

Кадр з м/ф «Чаґінґтон», реж. С. Болл

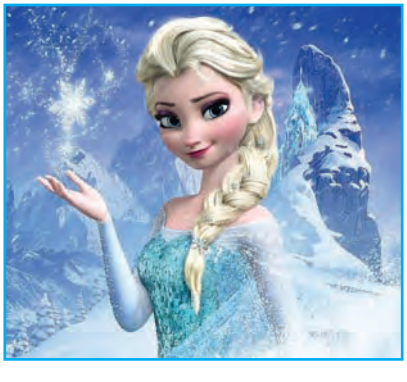

Кадр з м/ф «Крижане серце», реж. К. Бак, Дж. Лі

Кадр з м/ф «Пригоди Котигорошка та його друзів», реж. Я. Руденко-Шведова

Мультфільм — вид кіномистецтва, в якому «оживають» малюнки чи фігури.

І. Танчак. «Веснівочка».

Як ти думаєш, чи можна цю пісню використати у мультфільмі? Про що був би цей мультик?

Переглянь мультфільм «Черевички» (реж. А. Грачова), у якому герої не розмовляють, а музика відіграє важливу роль.

Кадр із м/ф «Черевички», реж. А. Грачова

Як музика в цьому мультфільмі передає характери персонажів: жабок, лелеки, козеняти, хлопчика?

Урок № 56. У КРАЇНІ МУЛЬТФІЛЬМІВ

Пригадай, де живуть герої твоїх улюблених мультфільмів.

Кадр з м/ф «Софія Перша: Жила собі принцеса», реж. Дж. Мітчел

Кадр з м/ф «Щенячий патруль», реж. Дж. Вітні

Попрацюйте в парах. Розгляньте світлину і визначте, які елементи має замок. Які форми нагадують стіни, вежі, брама?

Кам’янець-Подільський замок

Намалюй казковий замок, у якому могли б оселитися твої улюблені персонажі мультфільмів.

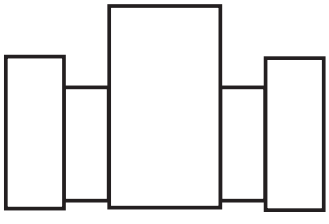

1

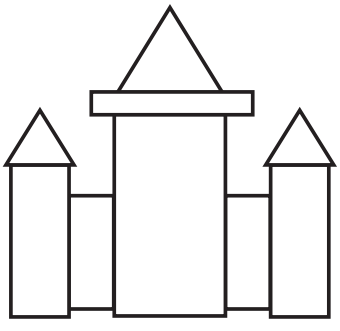

2

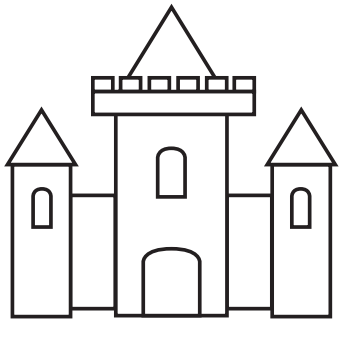

3

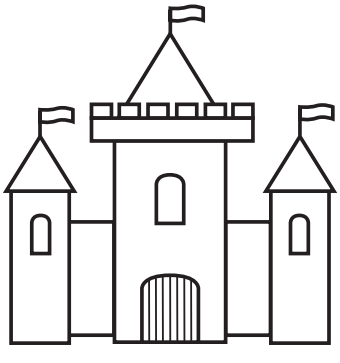

4

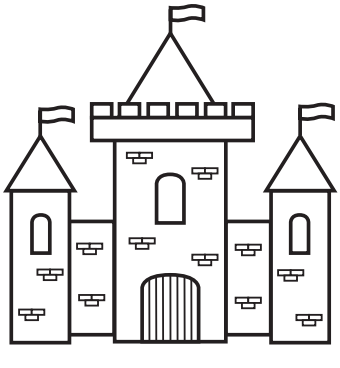

5

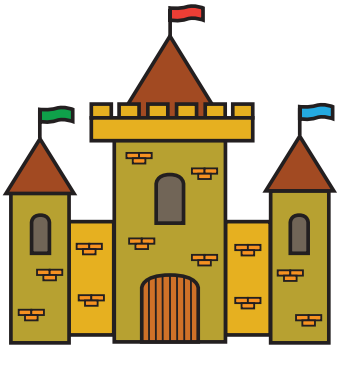

6

Хто, на твою думку, працює над будівництвом замків? Чи знайоме тобі слово «архітектор»?

Урок № 57. У СВІТІ КІНОФІЛЬМІВ

Чи любиш ти переглядати дитячі кінофільми?

Кадр з к/ф «Тигрячий хвіст», реж. М. Сарна

Кадр з к/ф «Чарлі і шоколадна фабрика», реж. Т. Бертон

Кадр з к/ф «Сторожова застава», реж. Ю. Ковальов

Кадр з к/ф «Пригоди Паддінґтона», реж. П. Кінґ

Поміркуй, які види мистецтва поєднує в собі кінематограф.

Дж. Вільямс. Музика з кінофільму «Гаррі Поттер і в’язень Азкабану».

Кадр з к/ф «Гаррі Поттер і в’язень Азкабану», реж. А. Куарон

Про що розповіла музика? Розкажи про її характер, ритм.

Музика допомагає розкривати художній зміст твору кіномистецтва.

М. Назарець. «Паперовий літачок».

Удома переглянь свій улюблений дитячий кінофільм. Яке значення має музика, що звучить у цьому фільмі?

Урок № 58. У СВІТІ КІНОФІЛЬМІВ

Чи знаєш ти, хто працює над створенням кіно? Як думаєш, чи є серед цих людей художники?

У кіномистецтві художник відіграє важливу роль: створює ескізи костюмів, моделі декорацій. Крім того, він продумує композицію зображення в кадрі, афішу.

Афіша — оголошення про показ кінофільму (спектаклю), концерт, виставку.

Розглянь афіші відомих дитячих фільмів. Що на них зображено? Чи вказано дату, тобто коли відбудеться кінопоказ?

Попрацюйте в групах. Створіть афішу до свого улюбленого дитячого фільму. Пам'ятайте: основні елементи такого оголошення — це інформація про фільм і його показ.

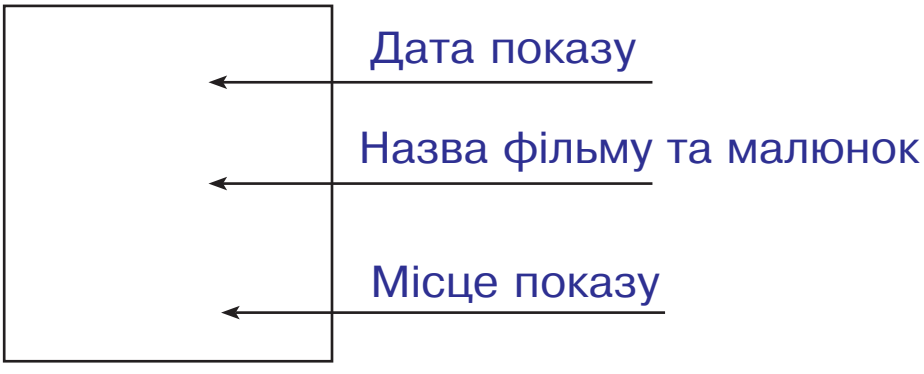

М. Назарець. «Паперовий літачок».

Який настрій створює ця пісня?

Виготов паперову об'ємну аплікацію. Прикріпи до літачка прапор України.

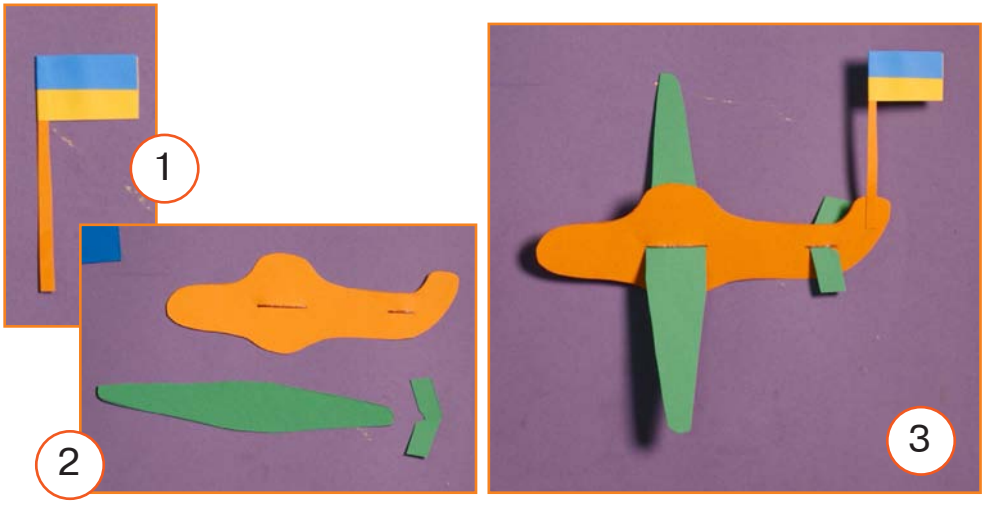

Яке кіно тобі хотілося б переглянути? Чим тебе привабила його афіша?

Урок № 59. У ЦИРКУ

Чи доводилось тобі бувати в цирку?

Розглянь ілюстрацію. Людей яких циркових професій ти бачиш на малюнку?

П. Кнорр. Ілюстрація

На арені — знову свято,
в залі — оплески і сміх.
І дорослим, і малятам
настрій він покращить зміг.
У перуці він яскравій
ось м'ячами жонглював,
вже з котом стрибає жваво…
Друже, ти його впізнав?

(Клоун)

Ю. Мацик. «Клоун»

Г. Філлмор. «Циркова бджола» (у виконанні духового оркестру).

Прочитай слова. Назви ті з них, якими можна описати прослухану музичну композицію.

енергійна | плавна | весела | ніжна | жвава

Придумай танок клоуна під музику Генрі Філлмора. Спробуй передати мімікою і жестами характер циркового веселуна.

М. Назарець. «Паперовий літачок».

Під час циркової вистави лунає музика. Музичний супровід до дійства на арені виконує оркестр.

Пригадай, у яких театрах грають оркестри.

Людину, яка керує оркестром, називають **диригентом**.

Оркестр Київського цирку

Як ти вважаєш, яку за характером музику зазвичай виконує цирковий оркестр?

Урок № 60. У ЦИРКУ

Чому, на твою думку, люди так люблять цирк?

Ф. Бріджмен.
«Цирк у Франції»

Ж. Сера. «Цирк»

Ю. Фучик. «Цирковий марш».

Який темп цієї музичної композиції? Пригадай, що таке марш. Покажи, як рухаються під його мелодію.

Проплескай ритм «Циркового маршу».

Розглянь картину Юрія Мацика. Хто на ній зображений? Опиши костюм клоуна.

Ю. Мацик.
«Браво!»

Створи яскраву аплікацію з кольорового паперу «Веселий клоун». Подумай і скажи, з яких частин складається фігура людини.

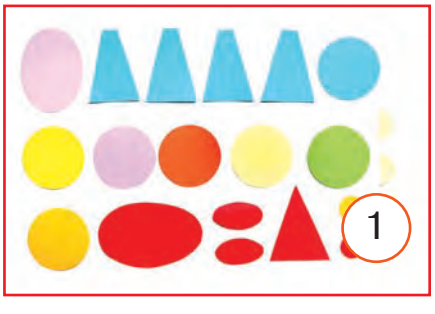

На які геометричні фігури схожі за формою деталі твоєї аплікації?

Урок № 61. ЯК СТВОРЮЮТЬ МИСТЕЦТВО

Пригадай, хто створює музику. Розглянь схему «Як народжується музика». Поміркуй, чи може писати музику людина, яка не вміє грати на жодному музичному інструменті.

Як народжується музика

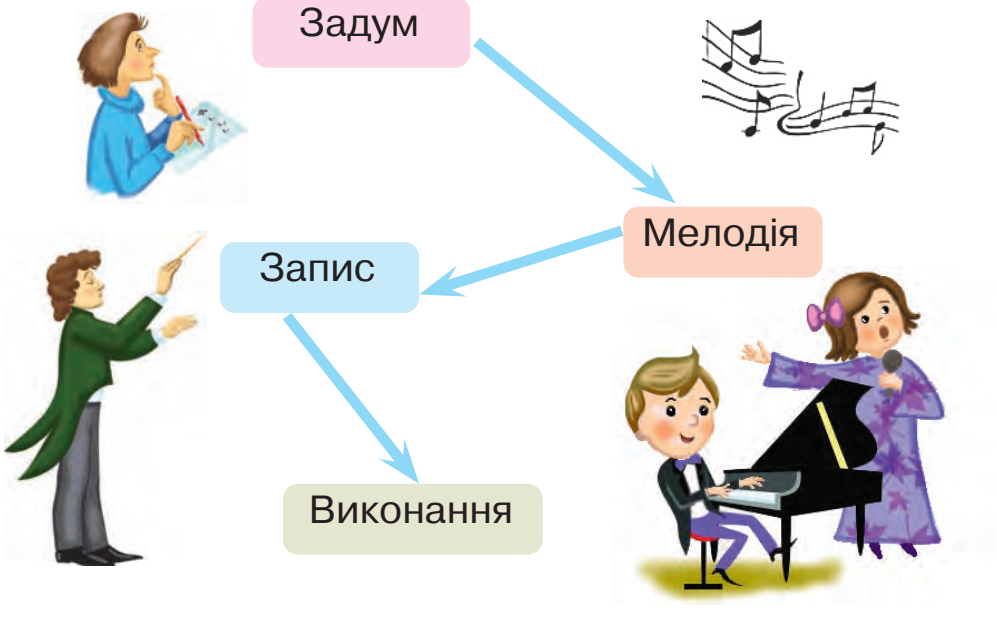

Спробуй створити і зіграти на металофоні мелодію танцю за власним задумом. Яким буде цей танок: бадьорим чи спокійним, веселим чи сумним?

Л. Боккеріні.
«Менует» (скрипка).

Менует — старовинний французький придворний парний танець.

Розглянь картину. Як, на твою думку, рухаються зображені танцюристи: жваво чи плавно?

Ф. Камерер. «Менует»

Л. Боккеріні. «Менует» (оркестр).

Чим відрізняється звучання композиції Л. Боккеріні у виконанні оркестру та у виконанні на скрипці?

Н. Май. «Кращі друзі на землі».

Придумай і затанцюй з друзями танок під звучання пісні Наталії Май.

Як ти гадаєш, чи легко бути композитором?

Урок № 62. ЯК СТВОРЮЮТЬ МИСТЕЦТВО

Розглянь схему. Який із етапів роботи митця тобі видається найскладнішим? Чому?

Як народжується художній твір

Задум, створення ескізу

Вибір матеріалів та інструментів

Робота над твором

Виставка: сприйняття глядачем

Витинаю те, що бачу,
схочу — все переінакшу,
витну зайця так, що звірі
витівкам його повірять.
Буде зайчик танцювати,
на сопілці вигравати.
Зможе зайчик все, що схоче,
навіть гору перескочить.

М. Людкевич

Витинанка — витяте з паперу ажурне або силуетне зображення; твір декоративного мистецтва.

Розглянь витинанки народної майстрині Галини Дудар. Придумай кожній роботі свою назву.

Створи витинанку «Метелик». Працюючи, пам’ятай про правила безпечного користування ножицями.

Пригадай, що таке симетрія.

Урок № 63. ЯК МИ БАЧИМО МИСТЕЦТВО

Яку музику тобі подобається слухати? Чи впливає вона на твій настрій? Де ти зустрічаєшся з музикою?

Я. Джусь. «Фантазія весни» (у виконанні бандури).

Як ти гадаєш, про що розповіла музика? Розкажи, яку картину весни ти уявляєш, слухаючи гру бандури. Вигадай сюжет та намалюй його вдома для своїх друзів.

К. Брендерс. «Жайворонок»

Надійшла весна прекрасна,
многоцвітна, тепла, ясна,
наче дівчина в вінку.
Зацвіли луги, діброви,
повно гомону, розмови
і пісень в чагарнику.

І. Франко

Порівняй звучання бандури із картиною Антона Кашшая, що змальовує весну.

А. Кашшай.
«Весна в Карпатах»

Переглянь відеоролик «Весна в картинах художників».

Композитор створює музичні образи засобами музичної виразності. А як художники створюють образи? Розміркуй та розкажи.

Розглянь картини. Подумай, якою музикою можна їх озвучити: сумною, веселою, бадьорою, урочистою, спокійною.

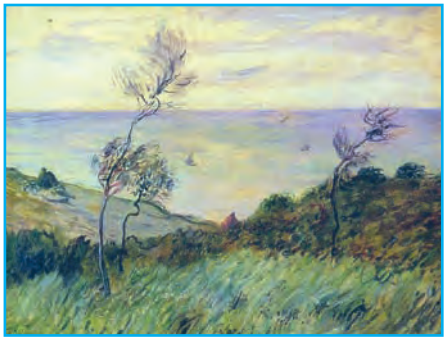

К. Моне. «Скелі у Варенджвілі. Порив вітру»

В. ван Ґоґ. «Пшеничне поле з жайворонком»

Н. Май. «Кращі друзі на землі».

Поміркуй, чи можна побачити музику.

Урок № 64. ЯК МИ БАЧИМО МИСТЕЦТВО

Розглянь ілюстрації. Подумай і скажи, про що розповідають ці твори. До яких видів мистецтва вони належать?

Ю. Томеско-Мазманян.
«Червоні тюльпани»

С. Васильківський.
«Етюд моря. Венеція»

О. Альошкін.
«Шевченко» (фрагмент)

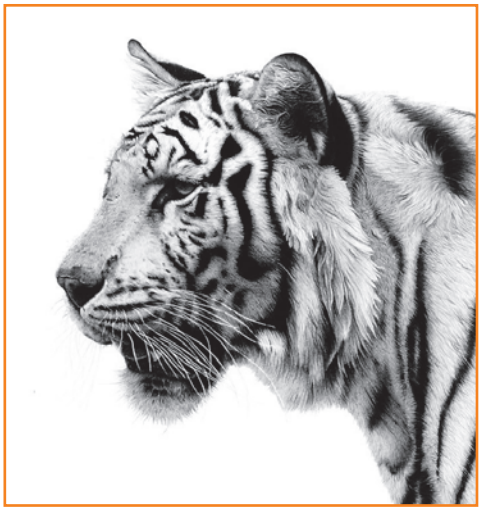

К. Мередіт.
«Тигр»

Де у повсякденному житті ти можеш побачити твори образотворчого мистецтва?

Митці створюють художні образи засобами живопису, скульптури, графіки та декоративного мистецтва.

Поміркуй. Які запахи допомагають відчути весну?

Створи художній образ квітів, запах яких нагадує про весну. Подумай, які кольори обрати, адже тюльпани такі різнобарвні!

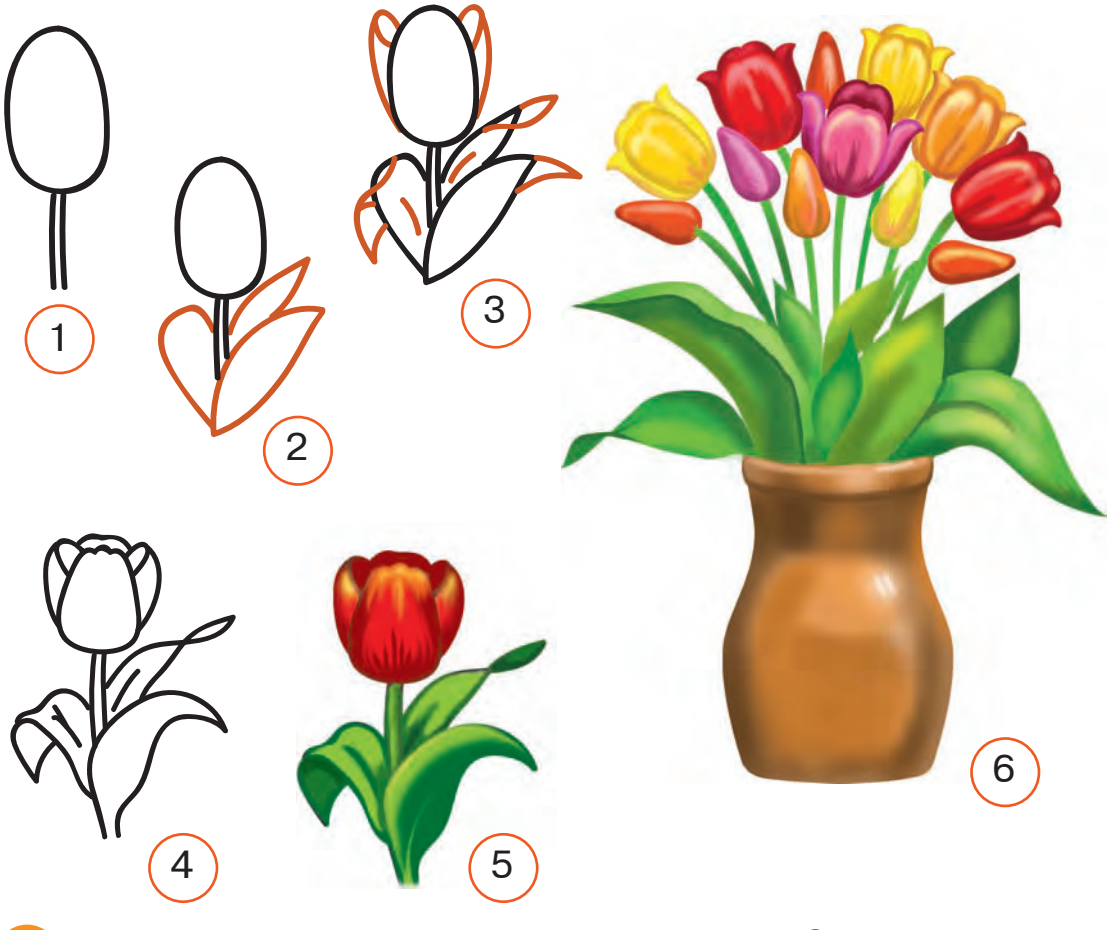

Кому ти подаруєш свій малюнок?

Урок № 65. ТВІЙ МИСТЕЦЬКИЙ КРАЙ

М. Мозговий. «Край, мій рідний край» (у виконанні С. Ротару).

Про що розповіла тобі пісня? Який її настрій?

Позмагайтесь у парі, хто назве більше відомих музикантів, співаків, танцюристів рідного краю.

Мирослав Скорик

Тіна Кароль

Українська капела бандуристів імені Т. Шевченка

Чи знаєш ти, що таке музична школа?

Слова Н. Рубальської, музика М. Ведмедері. «Добрий день, матусю Україно».

Створи музичний супровід до пісні.

Які українські пісні подобаються тобі найбільше?

Урок № 66. ТВІЙ МИСТЕЦЬКИЙ КРАЙ

Яких митців свого рідного краю ти знаєш?

Л. Бебешко

О. Альошкін

І. Роп’яник

Ф. Куркчі

Україна пишається **петриківським розписом**. Це декоративне народне малярство.

Розглянь елементи петриківського розпису. Який із них сподобався тобі найбільше?

Зернятко	Пуп'янки	Цибулька
Кривеньке зернятко	Листки	Ягоди вишні
Перехідний мазок	Колоски	Мальва
Дзвіночок	Квітка соняшника	Суничка
Ромашка	Калина	Квітка вишні
		Волошка

Розмалюй картонну тарілочку пальчиковими фарбами, використовуючи елементи петриківського розпису.

Як, на твою думку, можна намалювати свій рідний край?

Урок № 67. СВІТ МИСТЕЦТВА НАВКОЛО НАС

Мистецький потяг вирушає у веселу подорож!

Перша станція — «Пісенна»

Упізнай за ілюстраціями вивчені пісні. Заспівай одну з них (на вибір). Покажи рукою рух мелодії.

Друга станція — «Слухацька»

Прослухай і розпізнай уривки з музичних творів, що лунали на попередніх уроках. Який настрій викликають ці мелодії?

Третя станція — «Теоретична»

Прочитай слова, які записав до свого зошита Травень. Що вони означають?

музичні образи

диригент

цирковий оркестр

художні образи

менует

Урок № 68. СВІТ МИСТЕЦТВА НАВКОЛО НАС

Перша станція — «Теоретична»

Прочитай, добираючи пропущені слова з довідки.

- Яйце, розписане орнаментом, — це … .
- Митці створюють художні образи засобами …, скульптури, … та декоративного мистецтва.
- Витяте з паперу ажурне або силуетне зображення — це … .

Слова для довідки: живопису, писанка, витинанка, графіки.

Друга станція — «Виставкова»

Разом із друзями влаштуйте виставку своїх робіт. Поаплодуйте одне одному.

Пригадай, над чим працювати тобі сподобалось найбільше. Опиши емоції, які у тебе викликає творчість однокласників.

Третя станція — «Творча»

Як ти плануєш провести літні канікули? Створи малюнок під назвою «Моє веселе літо».

МУЗИЧНИЙ ДОДАТОК

ПЕРШИЙ РАЗ У ПЕРШИЙ КЛАС

Слова та музика Н. Май

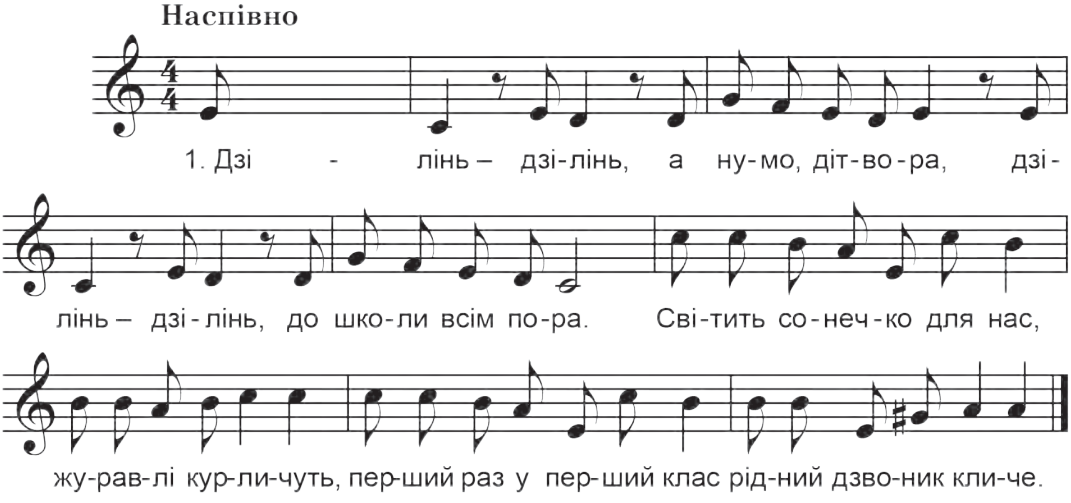

1. Дзілінь-дзілінь, а нумо, дітвора!
   Дзілінь-дзілінь, до школи всім пора!

   Приспів:
   Світить сонечко для нас, журавлі курличуть,
   перший раз у перший клас рідний дзвоник кличе.

2. Дзілінь-дзілінь, лунає там і тут,
   дзілінь-дзілінь, до школи всі ідуть.

   Приспів.

3. Дзілінь-дзілінь, усмішка на вустах,
   дзілінь-дзілінь, портфелики в руках.

   Приспів. (двічі)

КАП-КАП-КАП

Слова та музика Н. Май

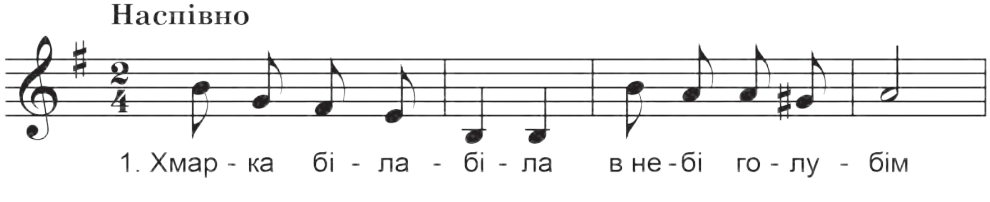

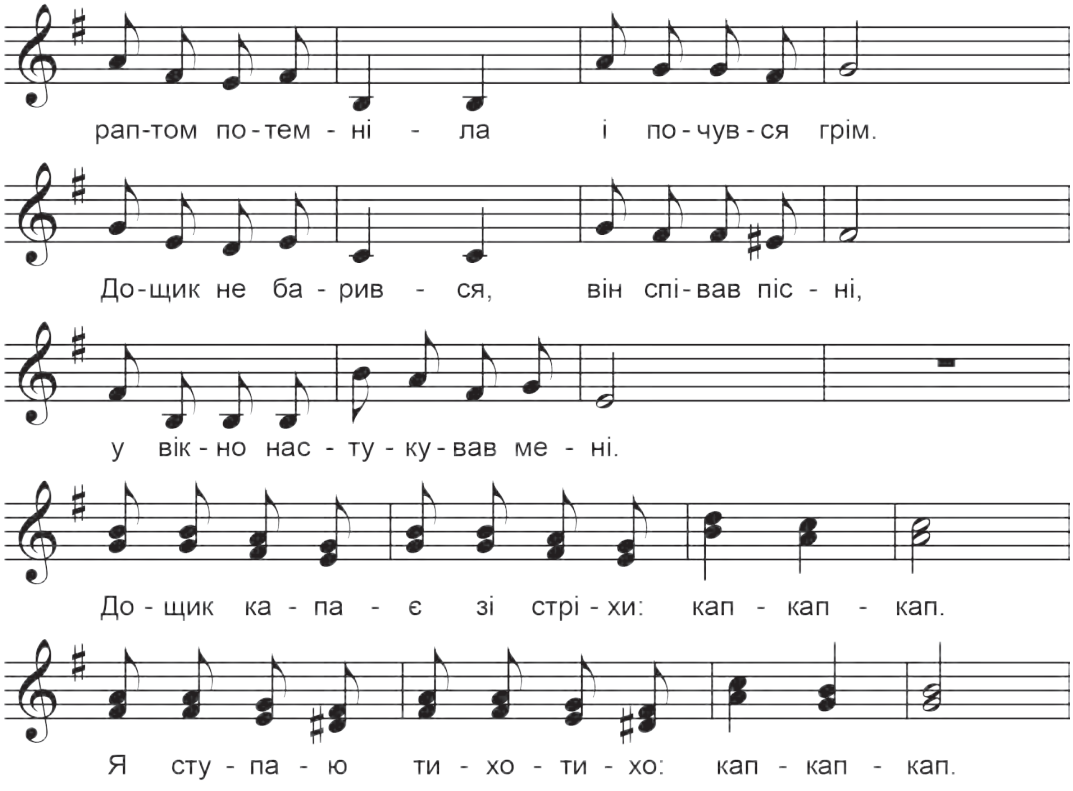

1. Хмарка біла-біла в небі голубім
раптом потемніла і почувся грім.
Дощик не барився, він співав пісні,
у вікно настукував мені.

Приспів:
Дощик капає зі стріхи, кап-кап-кап.
Я ступаю тихо-тихо, кап-кап-кап.
Сумно йти мені по суші, кап-кап-кап.
Я гуляю по калюжах, кап-кап-кап...

2. Крапельки сріблясті — дощику, привіт! —
умивають рясно цілий білий світ.
Всім навколо сумно, я одна сміюсь:
я дощу ні краплі не боюсь.

Приспів. Тричі

Кап-кап-кап... Кап-кап-кап...
Кап-кап-кап... Кап-кап!

ОЙ ЄСТЬ В ЛІСІ КАЛИНА

Українська народна пісня

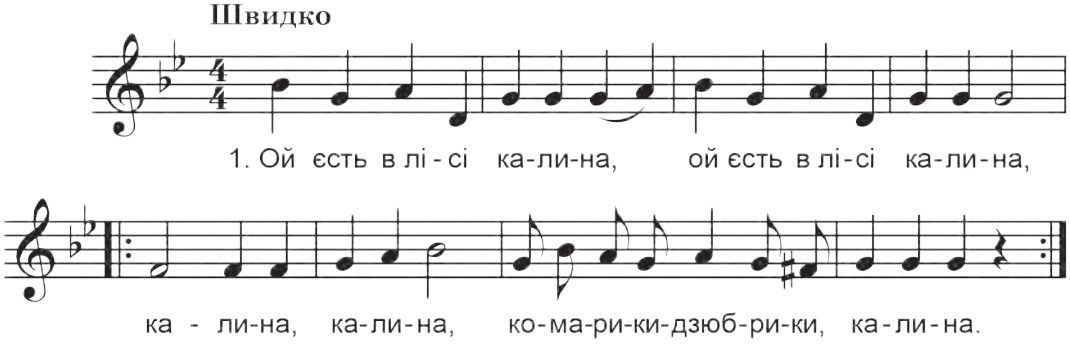

1. Ой єсть в лісі калина, | (2)
   калина, калина,
   комарики-дзюбрики, калина.

2. Там стояла дівчина, | (2)
   дівчина, дівчина,
   комарики-дзюбрики, дівчина.

3. Цвіт-калину ламала, | (2)
   ламала, ламала,
   комарики-дзюбрики, ламала.

4. Та й в пучечки в'язала, | (2)
   в'язала, в'язала,
   комарики-дзюбрики, в'язала.

ОСІНЬ

Слова та музика М. Назарця

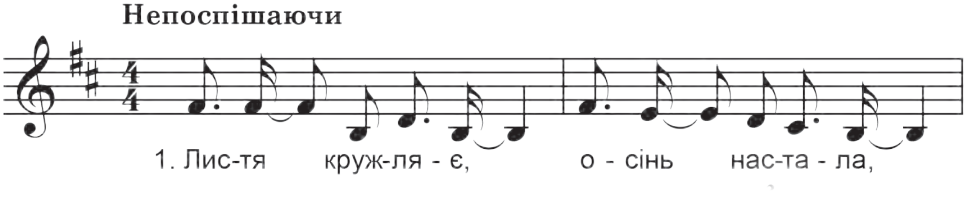

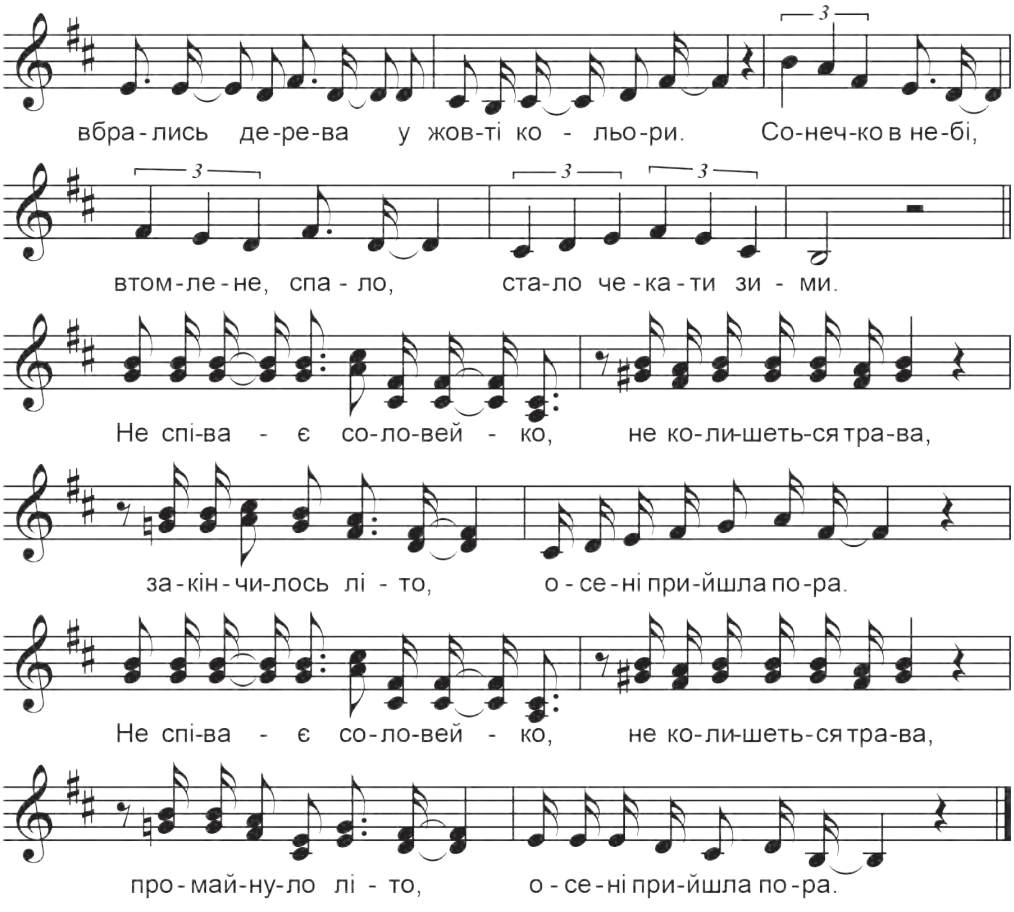

1. Листя кружляє, осінь настала.
   Вбрались дерева у жовті кольори.
   Сонечко в небі, втомлене, спало,
   стало чекати зими.

   Приспів:
   Не співає соловейко, не колишеться трава,
   закінчилось літо — осені прийшла пора.
   Не співає соловейко, не колишеться трава,
   промайнуло літо — осені прийшла пора.

2. Птахи у вирій всі відлітають,
   дні вже коротші, похмурі вечори.
   Листя з дерев тихо опадає
   і теж чекає зими.
   Приспів. (2)

СІМ НОТ

Слова та музика Н. Мігай

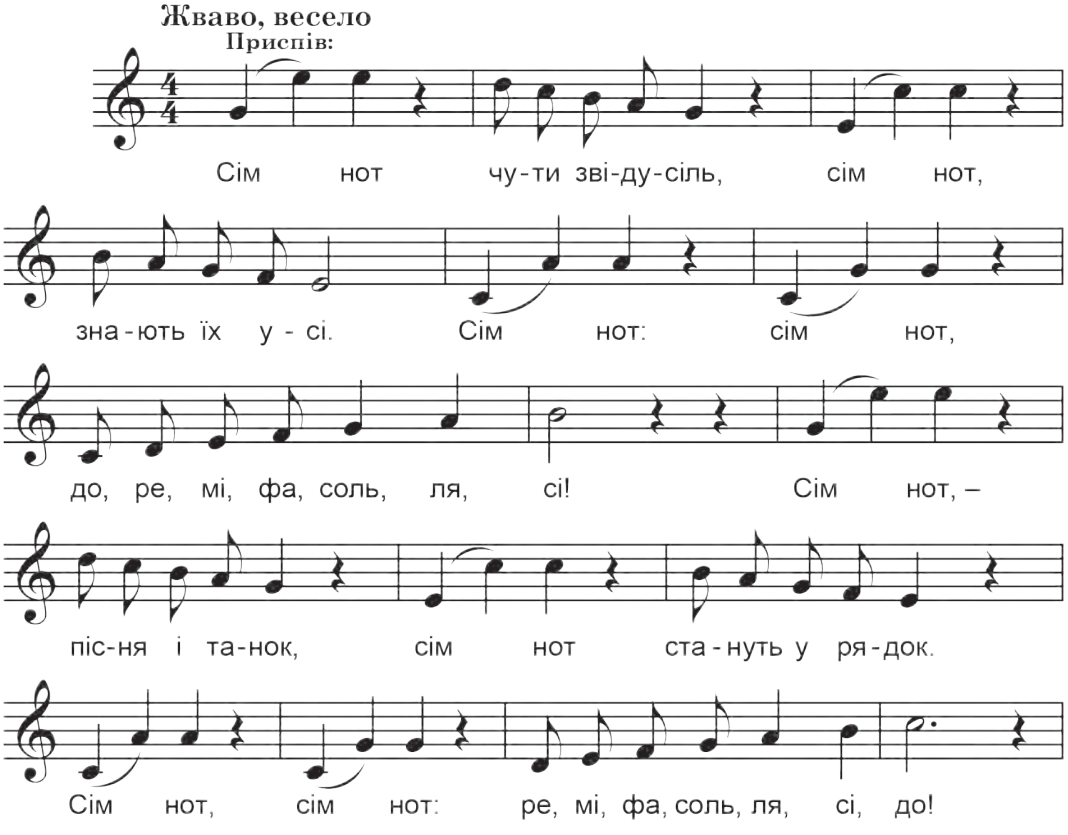

Приспів:
Сім нот чути звідусіль, сім нот, знають їх усі.
Сім нот, сім нот: до, ре, мі, фа, соль, ля, сі!
Сім нот — пісня і танок, сім нот стануть у рядок.
Сім нот, сім нот: ре, мі, фа, соль, ля, сі!

1. Із ромашки і барвінку ми сплітаємо вінок,
щоб сплести співанку дзвінку, пишем нотки у рядок.
Але як їх пов'язати, хто нам може підказати?

Приспів.

2. Гарні є у нас співанки, і щедрівки, і веснянки,
жартівливі, обрядові, є в нас гарні колискові.
Як же їх запам'ятати, хто нам може підказати?

Приспів.

ХОДИТЬ ГАРБУЗ ПО ГОРОДУ

Українська народна пісня

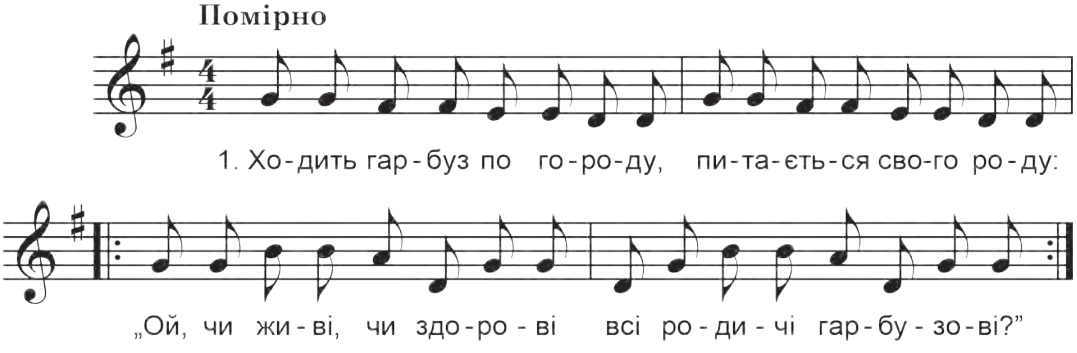

1. Ходить гарбуз по городу,
питається свого роду:
— Ой, чи живі, чи здорові
всі родичі гарбузові?

2. Обізвалась жовта диня,
гарбузова господиня:
— Іще живі, ще здорові
всі родичі гарбузові!

3. Обізвались огірочки,
гарбузові сини й дочки:
— Іще живі, ще здорові
всі родичі гарбузові!

4. Обізвалася морквиця,
гарбузовая сестриця:
— Іще живі, ще здорові
всі родичі гарбузові!

5. Обізвались буряки,
гарбузові свояки:
— Іще живі, ще здорові
всі родичі гарбузові!

6. Обізвалась бараболя,
а за нею і квасоля:
— Іще живі, ще здорові
всі родичі гарбузові!

7. Обізвався старий біб:
— Я піддержав увесь рід!
Іще живі, ще здорові
всі родичі гарбузові!

ЗАЙЧЕНЯ

Слова та музика Н. Май

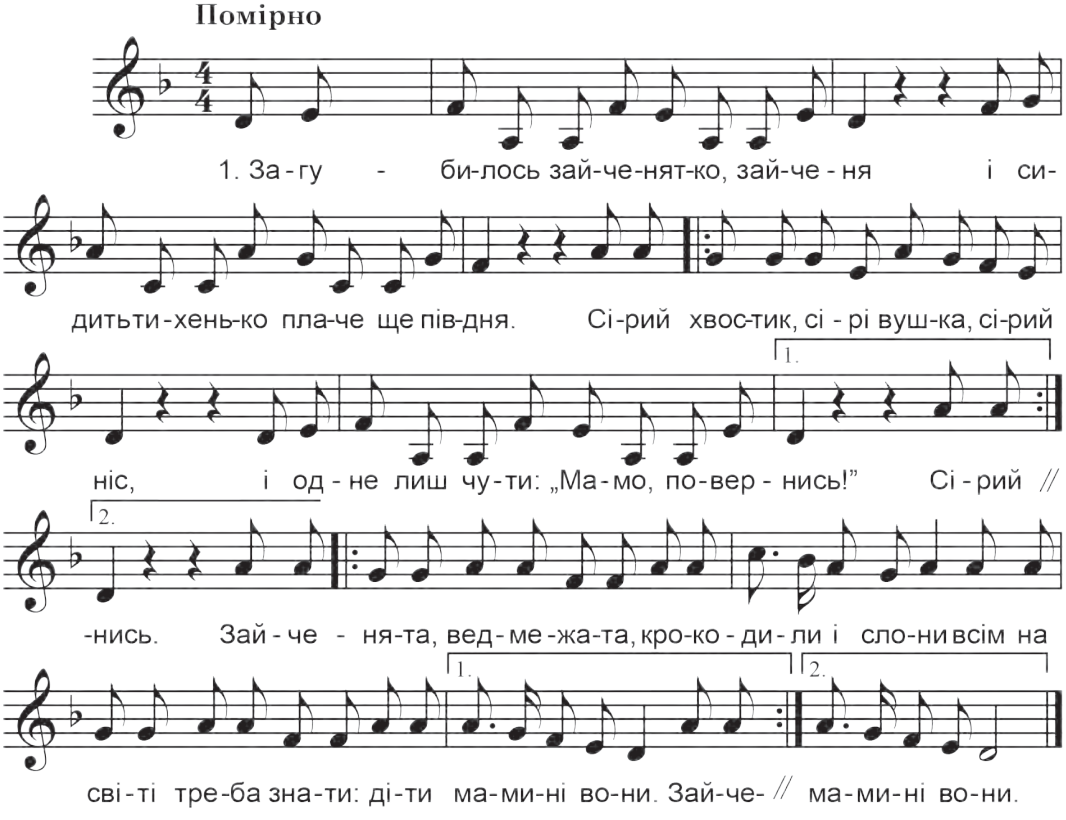

1. Загубилось зайченятко, зайченя
   і сидить тихенько плаче ще півдня.
   Сірий хвостик, сірі вушка, сірий ніс,
   і одне лиш чути: «Мамо, повернись!»

   Зайченята, ведмежата, крокодили і слони,
   всім на світі треба знати: діти мамині вони.

2. Загубило зайченятко, зайченя
   і не знає зовсім, де його рідня.
   Вже на небі місяць золотий встає
   і одне лиш чути: «Мамо, де ти є?»

3. А зайчиха-мама вже не їсть, не п’є,
   все шукає бідне зайченя своє.
   І коли зоря на небо піднялась,
   то почула мама зразу та й знайшлась.

ШВИДКІ САНЧАТА

Слова та музика І. Танчака

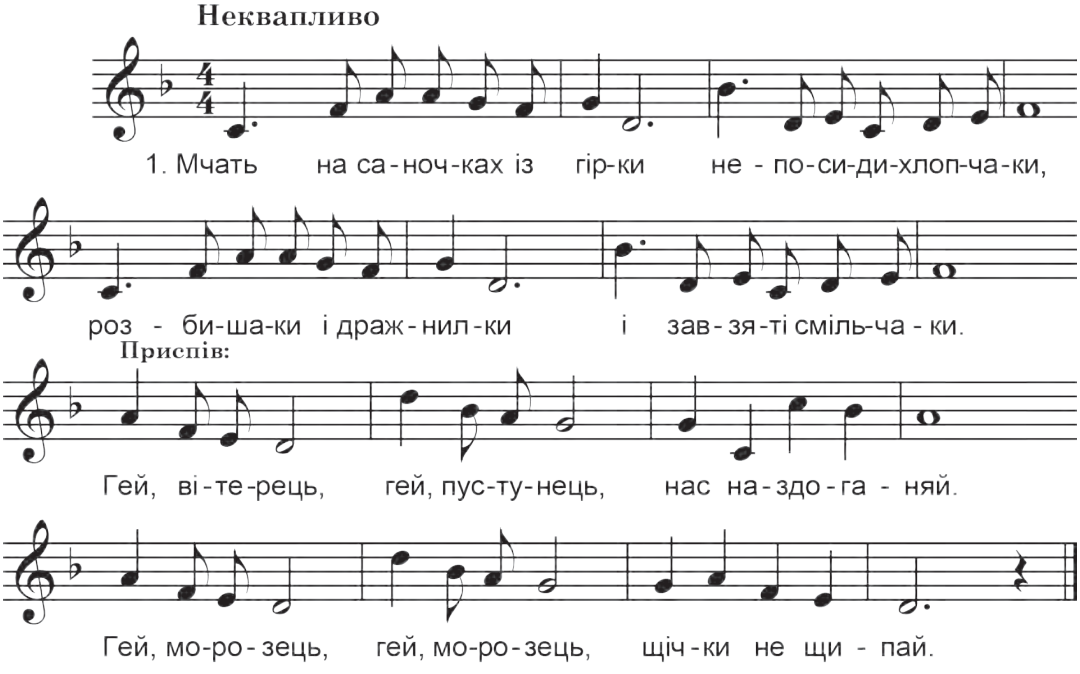

1. Мчать на саночках із гірки
непосиди-хлопчаки,
розбишаки і дражнилки,
і завзяті смільчаки.

Приспів:
Гей, вітерець, гей, пустунець,
нас наздоганяй.
Гей, морозець, гей, морозець,
щічки не щипай.

2. Шубки, теплі рукавички
одягла на них зима.
Із хлопчиськами на санках
забавляється сама.
Приспів.

3. А сьогодні зняли шубки,
відложили саночки.
Під ялинкою танцюють
черевички-каблучки.
Приспів.

4. Від морозу, снігу, льоду
межі радості нема.
Це канікули веселі
всім дарує нам зима.
Приспів.

ЩЕДРІВОЧКА ЩЕДРУВАЛА

Українська щедрівка

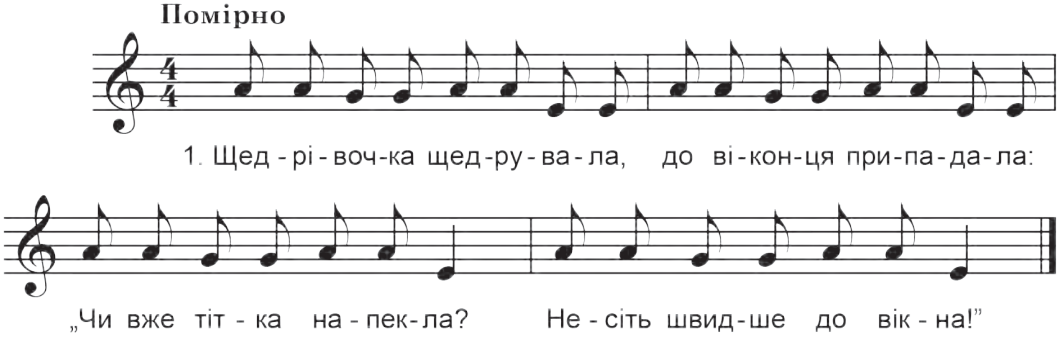

Щедрівочка щедрувала,
до віконця припадала:
— Чи вже, тітко, напекла?
Неси скоріш нам до вікна.
Та не щипай, та не ламай,
по цілому скоріш давай

ОЙ ТИ ЗИМО, ЗИМОНЬКО

Слова **Н. Сопільняк** Музика **М. Добрянського**

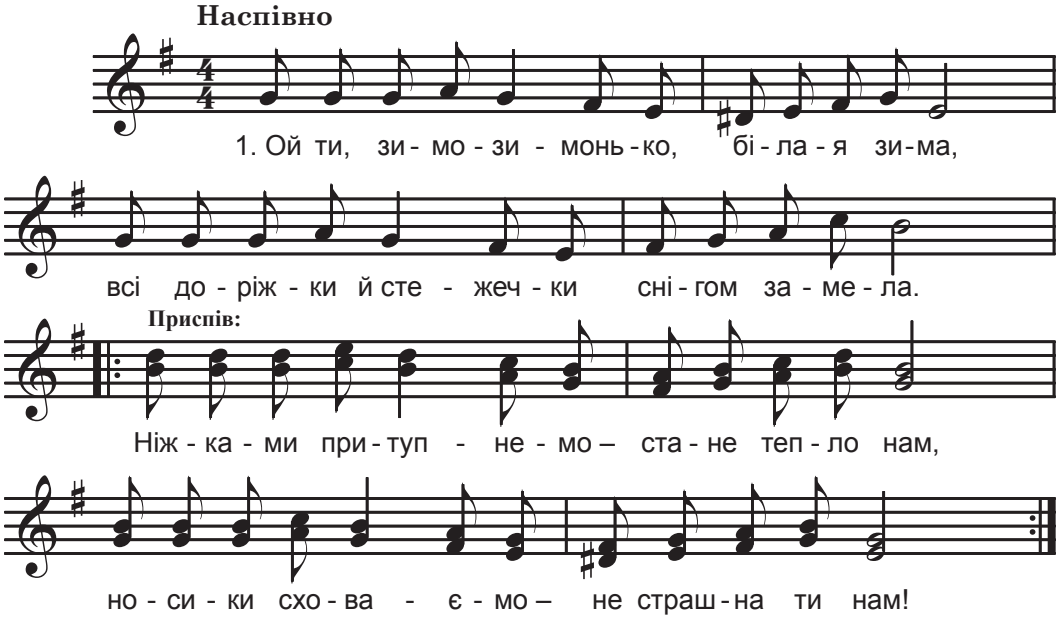

1. Ой ти, зимо-зимонько,
Білая зима,
Всі доріжки й стежечки
Снігом замела.

Приспів:
Ніжками притупнемо — |
Стане тепло нам, |
Носики сховаємо — |
Не страшна ти нам! | (2)

2. Ой ти, зимо-зимонько,
Білая зима,
Хоч ти дуже сердишся,
Не страшна ти нам!

Приспів.

3. Ой ти, зимо-зимонько,
Срібні промінці,
Ми не дуже сердимся,
Бо ми — молодці!

Приспів.

СНІГОВА ПІСЕНЬКА

Слова та музика М. Шуть

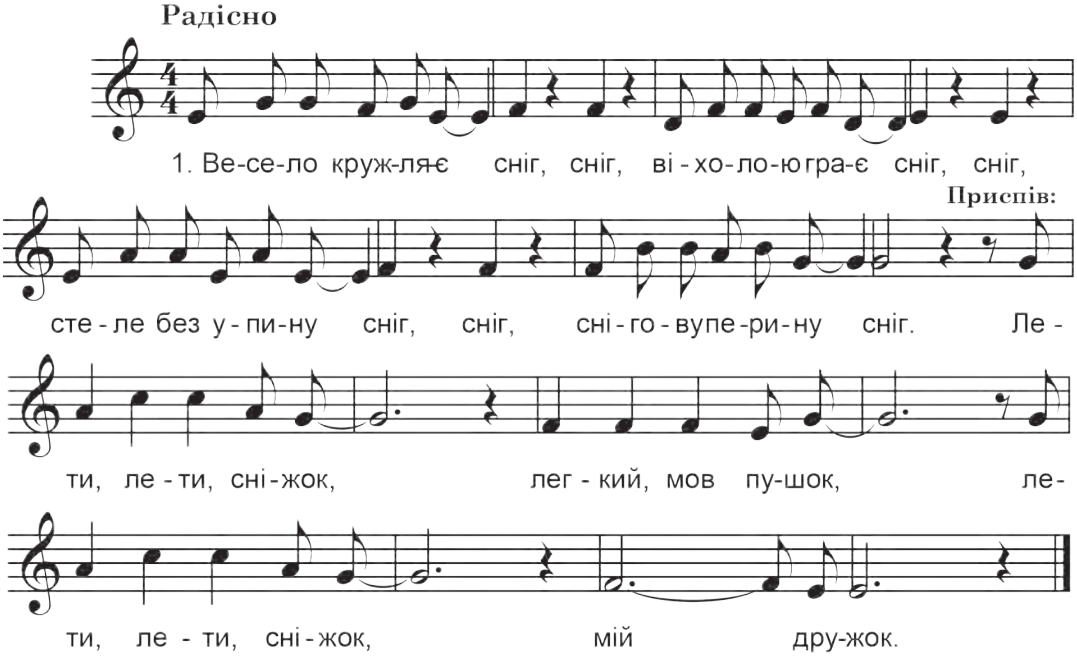

1. Весело кружляє сніг, сніг.
Віхолою грає сніг, сніг.
Стеле без упину сніг, сніг,
снігову перину, сніг.

Приспів:
Лети, лети, сніжок,
легкий, мов пушок.
Лети, лети, сніжок,
мій дружок.

2. Віти застеляє сніг.
Сріблом пригощає сніг.
Землю укриває сніг.
Місто прикрашає сніг.
Приспів.

3. Паде у долоні сніг, сніг.
На крило вороні сніг, сніг.
Кішці на маківку сніг, сніг.
Соснам на верхівки сніг.
Приспів.

ПІСЕНЬКА ПРО БУМА І ЦИКА

Слова і музика **Н. Савка**

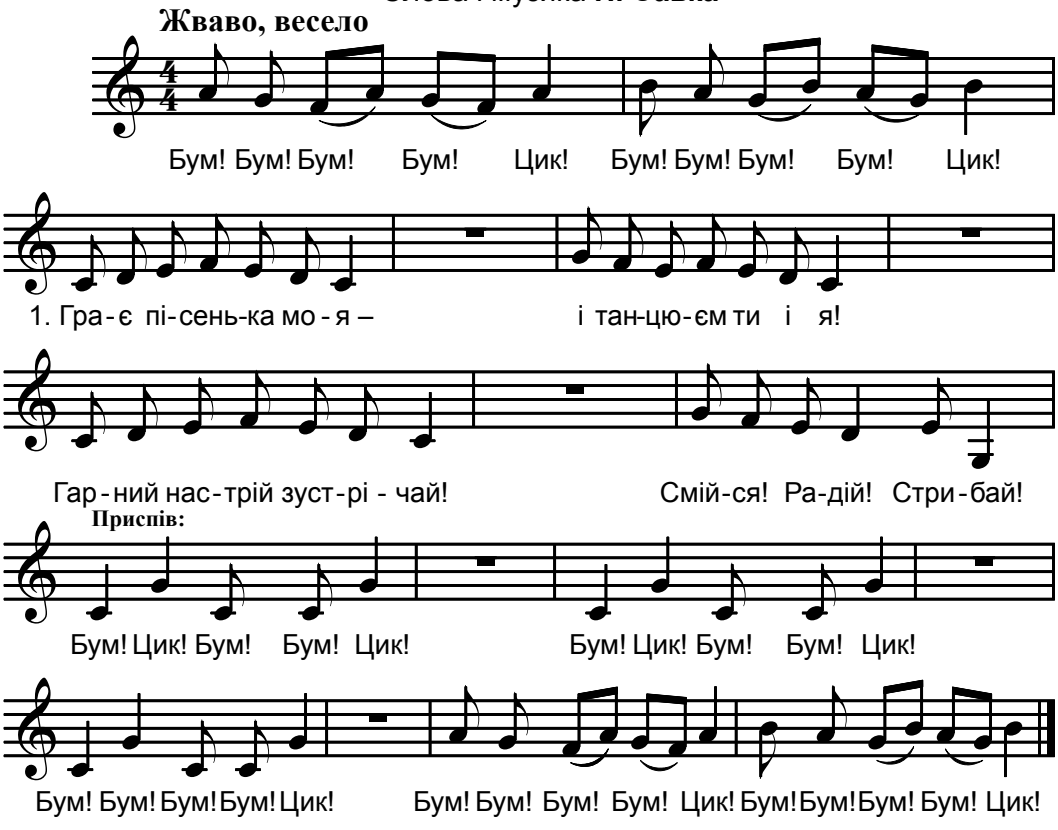

Бум! Бум! Бум! Бум! Цик!
Бум! Бум! Бум! Бум! Цик!

1. Грає пісенька моя —
   І танцюєм ти і я!
   Гарний настрій зустрічай!
   Смійся! Радій! Стрибай!

Приспів:
Бум! Цик! Бум! Бум! Цик!
Бум! Цик! Бум! Бум! Цик!
Бум! Бум! Бум! Бум! Цик!
Бум! Бум! Бум! Бум! Цик!

2. Веселковий небокрай:
   Синій, жовтий — обирай!
   Гарний настрій зустрічай!
   Смійся! Радій! Стрибай!

Приспів.

3. Грає пісенька моя —
   І танцюєм ти і я!
   Гарний настрій зустрічай!
   Смійся! Радій! Стрибай!

Приспів.

ОЙ МИНУЛА ВЖЕ ЗИМА

Українська народна пісня

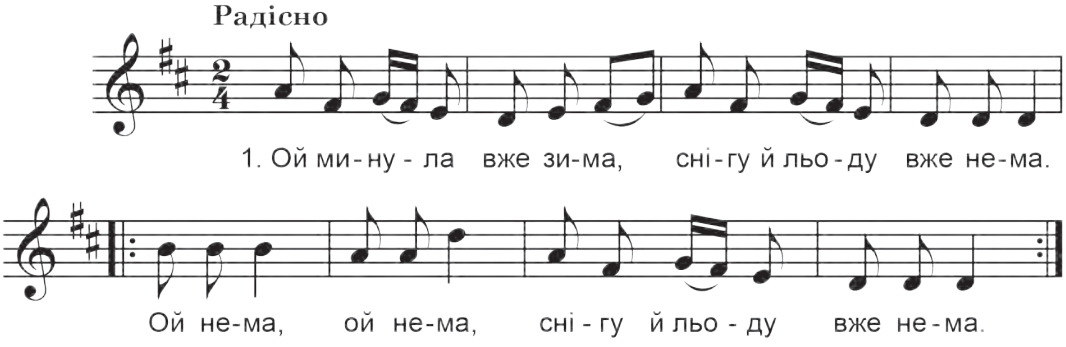

1. Ой минула вже зима,
снігу, льоду вже нема.
Ой нема, ой нема,
снігу, льоду вже нема. (2)

2. Прилетіли журавлі
й соловеєчки малі.
Ой малі, ой малі,
соловеєчки малі. (2)

3. В лузі квіти вже цвітуть,
вівці травку вже пасуть.
Ой пасуть, ой пасуть,
вівці травку вже пасуть. (2)

4. Всі веснянку співаймо,
весну красну вітаймо.
Вітаймо, вітаймо,
весну красну вітаймо. (2)

ЩЕБЕТАЛА ПТАШЕЧКА

Українська народна пісня в обробці Я. Степового

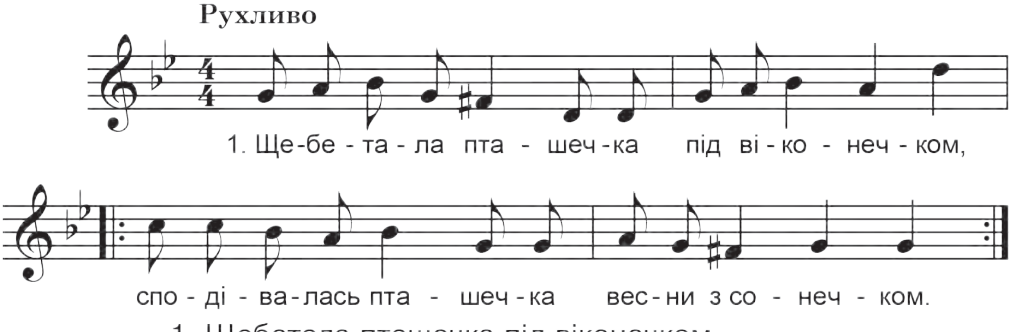

1. Щебетала пташечка під віконечком,
сподівалась пташечка весни з сонечком.
2. «Прилинь, прилинь, чаронько, весна красная,
як легенька хмаронька в небі ясная.
3. Вбери степи травами, вквітчай ніжними
потоки купавами білосніжними.
4. Осип луки перлами, вкропи росами,
розлийся джерелами стоголосими.»

ВЕСНІВОЧКА

Слова та музика І. Танчака

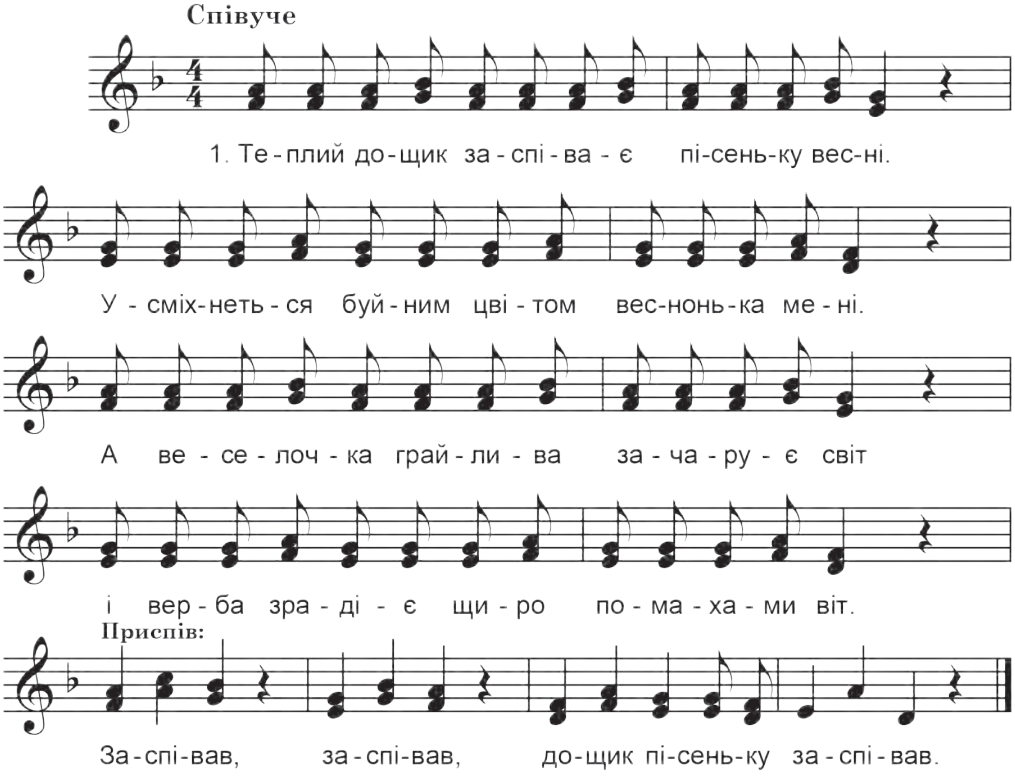

1. Теплий дощик заспіває пісеньку весні.
   Усміхнеться буйним цвітом веснонька мені.
   А веселочка грайлива зачарує світ
   і верба зрадіє щиро помахами віт.

   Приспів:
   Заспівав, заспівав,
   дощик пісеньку заспівав.

2. Дрібен дощик вмиє личко веснонці-весні,
   легкий вітерець розчеше коси золоті,
   підрум'янить білі щічки сонця промінець,
   і надіне весна–красна золотий вінець.
   Приспів.

3. Задзюрчать струмки веселі побіжать в ріку
   і зустріне їх привітно веснонька в вінку.
   Теплий дощику, з хмаринки землю поливай.
   Зарясніють в полі сходи — буде урожай.
   Приспів.

ПАПЕРОВИЙ ЛІТАЧОК

Слова та музика М. Назарця

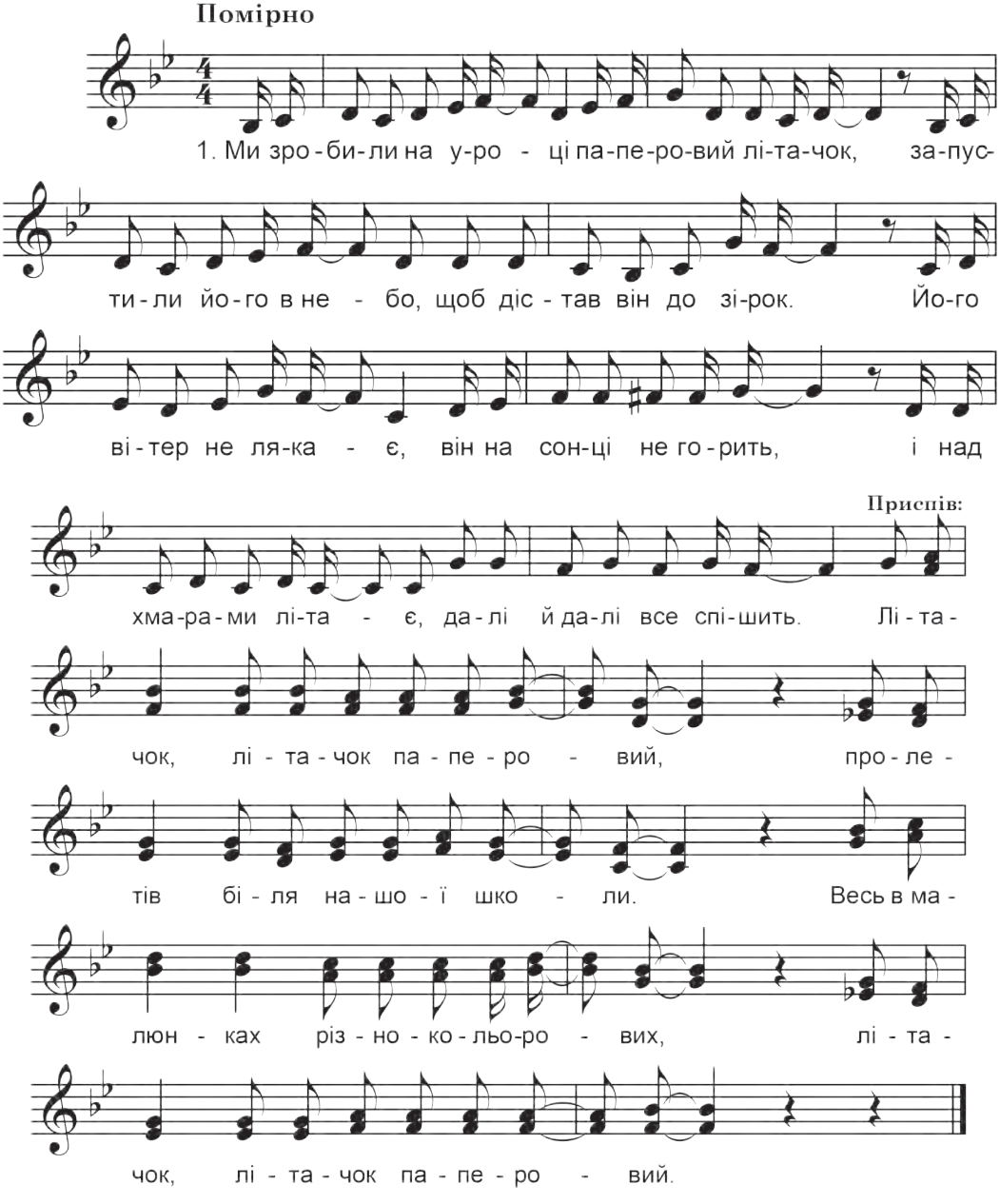

1. Ми зробили на уроці паперовий літачок,
запустили його в небо, щоб дістав він до зірок.
Його вітер не лякає, він на сонці не горить,
і над хмарами літає, далі й далі все спішить.

Приспів:
Літачок, літачок паперовий
пролетів біля нашої школи.
Весь в малюнках різнокольорових,
літачок, літачок паперовий.

2. Ми зробили на уроці паперовий літачок,
зіпсували дуже ми багато зошитів, книжок.
Дуже хочемо, щоб в небі, він найвище літаків,
незважаючи на вітер, далі й далі полетів.
Приспів.

3. Ми зробили на уроці паперовий літачок,
запустили його в небо, щоб дістав він до зірок.
Ми зробили на уроці паперовий літачок,
зіпсували дуже ми багато зошитів, книжок.
Приспів.

КРАЩІ ДРУЗІ НА ЗЕМЛІ

Слова та музика М. Назарця

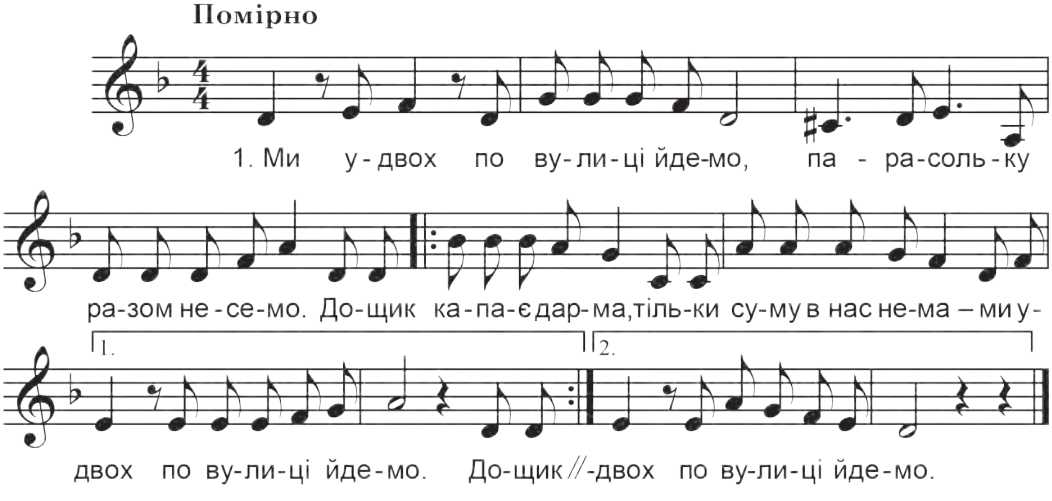

1. Ми удвох по вулиці йдемо,
парасольку разом несемо.
Дощик капає дарма,
тільки суму в нас нема:
ми удвох по вулиці йдемо.
Дощик капає дарма,
тільки суму в нас нема:
ми удвох по вулиці йдемо.

2. Ми удвох по вулиці йдемо
і в калюжах зовсім бредемо.
Мокрі ноги — не біда,
що у чоботах вода:
ми удвох по вулиці йдемо.
Мокрі ноги - не біда,
що у чоботах вода:
ми удвох по вулиці йдемо.

3. Ми удвох обійдем цілий світ,
разом в космос підемо в політ.
Кращі друзі на землі
і нічого, що малі —
ми найкращі друзі на землі.
Кращі друзі на землі
і нічого, що малі —
ми найкращі друзі на землі

ДОБРИЙ ДЕНЬ, МАТУСЮ УКРАЇНО!

Слова Н. Рубальської — Музика М. Ведмедері

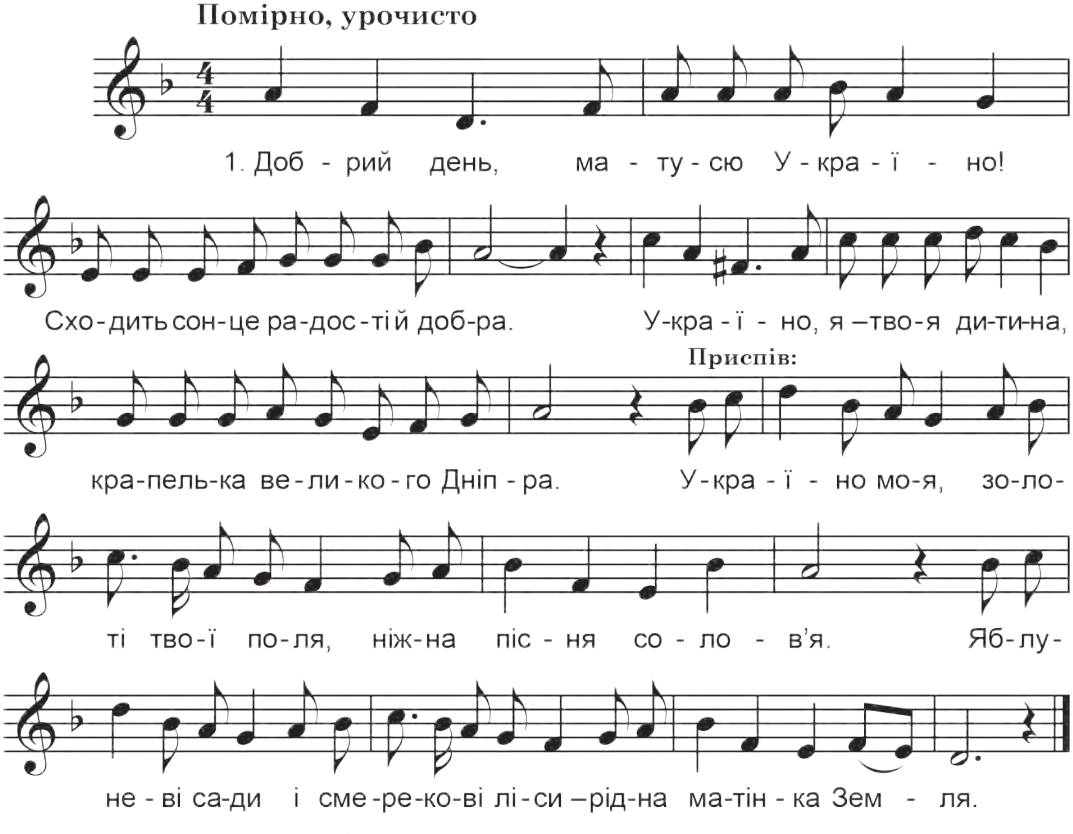

1. Добрий день, матусю Україно!
Сходить сонце радості й добра.
Україно, я — твоя дитина,
крапелька великого Дніпра.

Приспів:
Україно моя, золоті твої поля,
небо ніжно-голубе,
що під ним усе цвіте.
Яблуневі сади і смерекові ліси,
ніжна пісня солов'я —
рідна матінка Земля.

2. Не дивись, що ми такі маленькі,
час мине – ми швидко підростем
і усю любов своїх сердечок
ми тобі в дарунок принесем.
Приспів. (2)

Електронні ресурси

1. https://muzei-mira.com
2. https://sverediuk.com.ua
3. https://artchive.ru/artists
4. http://kinogo.club/
5. http://www.classwork.in.ua
6. https://bookwoed.blogspot.com/2017/11/blog-post_19.html
7. https://www.youtube.com
8. https://pustunchik.ua/ua/treasure/tools/podelki-iz-plastilina/vyroby-z-plastylinu
9. http://4mamas-club.com/idei-dnya/malyuyemo-veselku-gubkoyu/
10. https://opera.lviv.ua
11. http://dovidka.biz.ua
12. http://ukrainer.net
13. http://doshkolenok.kiev.ua
14. https://sites.google.com/site/xatachytalnya1
15. http://www.ukrlit.net
16. https://rukotvory.com.ua
17. https://morguefile.com/
18. https://pixabay.com/

ЗМІСТ

Тема 1. Мистецька абетка

Уроки № 1-2. Ти і мистецтво 6
Уроки № 3-4. Світ мистецтва навкруги 10
Уроки № 5-6. Віконце у мистецтво 14
Уроки № 7-8. Ритм у творі 18
Уроки № 9-10. Казка в лісі 22
Уроки № 11-12. У світі звуків і кольорів 26
Уроки № 13-14. В гостях у осені 30
Уроки № 15-16. Мистецька подорож 34
Уроки № 17-18. Сім нот — сім кольорів 38
Уроки № 19-20. Віконце у мистецтво 42
Уроки № 21-22. Дари осені 46
Уроки № 23-24. Стежками мистецтва 50
Уроки № 25-26. Весело — сумно 54
Уроки № 27-28. Різні інструменти 58
Уроки № 29-30. Мистецька зимова країна 62
Уроки № 31-32. Мистецька подорож 66

Тема 2. Світ мистецтва навколо нас

Уроки № 33-34. Народні зимові свята 70
Уроки № 35-36. У театрі 74
Уроки № 37-38. Танцювальні барви 78
Уроки № 39-40. Ми мандруємо по землі 82
Уроки № 41-42. Настрій у творі 86
Уроки № 43-44. Казкові пригоди 90
Уроки № 45-46. В гостях у майстрів 94
Уроки № 47-48. Свято весни 98
Уроки № 49-50. У світі іграшок 102

Уроки № 51-52. Стежками мистецтва 106
Уроки № 53-54. Весняні мотиви 110
Уроки № 55-56. У країні мультфільмів 114
Уроки № 57-58. У світі кінофільмів 118
Уроки № 59-60. У цирку 122
Уроки № 61-62. Як створюють мистецтво 126
Уроки № 63-64. Як ми бачимо мистецтво 130
Уроки № 65-66. Твій мистецький край 134
Уроки № 67-68. Світ мистецтва навколо нас 138
Електронні ресурси.....140
Список використаної літератури.....141

Відомості про стан підручника

№	Прізвище та ім'я учня/учениці	Навчальний рік	Стан підручника	
			на початку року	в кінці року
1				
2				
3				
4				
5				

Навчальне видання

КОНДРАТОВА Людмила Григорівна

МИСТЕЦТВО

Підручник інтегрованого курсу для 1 класу закладів загальної середньої освіти

Навчальний посібник відповідає Державним санітарним нормам і правилам «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей»

Головний редактор *Богдан Будний*
Редакторки *Марія Мигаль, Донара Пендзей*
Художниця *Олеся Томків*
Обкладинка *Ростислава Крамара*
Художній редактор *Ростислав Крамар*
Технічна редакторка *Неля Домарецька*
Комп'ютерна верстка *Галина Кузів*

Підписано до друку _____. Формат 70x100/16. Папір офсетний.
Гарнітура Pragmatica. Друк офсетний. Умовн. друк. арк. .
Умовн. фарбо-відб. .

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 4221 від 07.12.2011 р.
Навчальна книга – Богдан, просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, 46002